

Fractieafsplittingsen in de lokale politiek

De relatie tussen partij- en gemeentekennmerken, en de kans op fractieafsplittingsen

Opleiding: Master - Politieke Wetenschappen
Instituut: Universiteit Leiden - Campus Den Haag
Cursus: Afstudeerproject
Coördinator: Dr. Frits Meijerink
Begeleider: Prof. Dr. Rudy Andeweg
Tweede lezer: Dr. Hans Vollaard
Opdracht: Scriptie - Versie 3
Student: M.P. Alkemade
Studentnummer.: s0565474
E-mail: m.p.alkemade@umail.leidenuniv.nl
Datum: maandag 25 februari 2013
Aantal woorden: 9.249 (exclusief referentielijst en bijlagen)

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Probleemstelling	4
1.1 Doelstelling	4
1.2 Centrale vraag	6
1.3 Relevantie.....	6
2. Theoretisch kader	7
2.1 Concepten.....	7
2.2 Theorieën en hypothesen	8
3. Methoden van onderzoek	11
3.1 Casusselectie	11
3.2 Methode van dataverzameling	13
3.3 Operationalisatie van concepten	13
3.4 Methode van data-analyse.....	14
3.5 Problemen en beperkingen.....	15
4. Resultaten	15
4.1 Onderzochte politieke partijen	16
4.2 De relatie tussen partij- en gemeentekennmerken en de kans op fractieafsplittingsingen.....	17
4.3 De werking van fractieafsplittingsingen	28
Conclusie.....	29
Referentielijst	32
Bijlagen	37
Bijlage 1. Onderzochte partijen op regio, gemeentegrootte en gemeente	37
Bijlage 2. Logistische regressie multipele (twee onafhankelijke variabelen).....	55
Bijlage 3. Logistische regressie multipele (drie onafhankelijke variabelen)	61
Bijlage 4. Logistische regressie multipele (vier onafhankelijke variabelen)	65

Inleiding

Een controversieel en veelbesproken verschijnsel in de politiek is fractieafsplitsing. Dit betekent dat één of meerdere volksvertegenwoordigers zich afsplitsen van hun fractie en verdergaan als onafhankelijke leden, of zich aansluiten bij een andere fractie. De vraag kan gesteld worden of deze fractieafsplitsingen iets zeggen over de eenheid van politieke partijen, iets wat van belang is voor zowel de politieke wetenschap als voor de politiek zelf (Andeweg & Thomassen, 2010). Hiernaast kunnen fractieafsplitsingen vanuit normatief oogpunt als ongewenst worden beschouwd (De Bok, 2010).

Fractieafsplitsingen kunnen plaatsvinden op alle politieke niveaus. Bekende voorbeelden op landelijk niveau zijn de afscheidingen van Geert Wilders (op 2 september 2004)¹ en Rita Verdonk (op 17 september 2007)² uit de fractie van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), en Hero Brinkman (op 20 maart 2012)³ uit de fractie van de Partij voor de Vrijheid (PVV) in de Tweede Kamer. Deze drie parlementariërs gingen verder als onafhankelijke leden, en deden met wisselend succes met hun eigen lijst mee aan de eerstvolgende Tweede Kamerverkiezingen⁴. Brinkman, die ook vertegenwoordigd was op provinciaal niveau, splitste zich op 21 maart 2012 bovendien af van de PVV fractie in de Provinciale Staten van Noord-Holland. Op lokaal niveau is een bekend voorbeeld de afsplitsing van Ehsan Jami (op 18 oktober 2007)⁵ uit de fractie van de Partij van de Arbeid (PvdA) in de gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg (Zuid-Holland). Hij ging verder als eenmansfractie.

Dit onderzoek richt zich op de fractieafscheidingen binnen Nederlandse gemeenteraden. Er wordt gekeken of er een verband bestaat tussen de kenmerken van politieke partijen (partijkenmerken) en de gemeenten waarin deze partijen actief zijn (gemeentekenmerken), en de kans op fractieafsplitsingen. De onderzoeksperiode omvat een halve raadstermijn (twee

¹ Geert Wilders splitste zich op 2 september 2004 af van de Tweede Kamerfractie van de VVD. De achtergrond van deze afscheiding lag in een tienpuntenplan, waarin hij samen met VVD-kamerlid Gert-Jan Oplaat pleitte voor een rechtser koers voor de partij. In tegenstelling tot Wilders bleef Oplaat wel lid van de VVD.

² Rita Verdonk werd op 14 september 2007 uit de fractie van de VVD gezet. Dit omdat zij herhaaldelijk een leidende rol binnen de partij claimde, nadat zij tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2006 als nummer twee op de kandidatenlijst meer stemmen wist te behalen dan de (door de leden gekozen) lijsttrekker Mark Rutte.

³ Hero Brinkman stapte op 20 maart 2012 uit de Tweede Kamerfractie van de PVV, en op 21 maart 2012 uit de PVV fractie in de Provinciale Staten van Noord-Holland, omdat hij niet voldoende bijval kreeg voor zijn ideeën over de democratisering van de partij. Hiernaast kon hij zich niet vinden in het door de PVV opgezette *Meldpunt Midden en Oost Europeanen*.

⁴ Geert Wilders (PVV) behaalde negen zetels tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2006. Rita Verdonk (Trots op Nederland Lijst Rita Verdonk) en Hero Brinkman (Democratisch Politiek Keerpunt) behaalden geen zetels bij respectievelijk de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 2010 en 2012.

⁵ Ehsan Jami scheidde zich op 18 oktober 2007 af van de gemeenteraadsfractie van de PvdA in Leidschendam-Voorburg. Dit nadat hij 'onder druk' was gezet om zijn raadszetel op te geven vanwege zijn kritiek op de islam en de koers van de PvdA. Opmerkelijk is dat Jami na zijn afsplitsing ging werken voor Hero Brinkman.

jaar), en loopt van woensdag 3 maart 2010, de dag van de meest recente verkiezingen voor de gemeenteraad (in het grootste deel van Nederland), en zaterdag 3 maart 2012.

1. Probleemstelling

1.1 Doelstelling

Dit onderzoek heeft tot doel om inzicht te krijgen in de fractieafsplittingsen binnen gemeenteraden in Nederland. Dit omdat, zoals eerder al naar voren kwam, de vraag kan worden gesteld of deze afsplittingsen iets zeggen over de eenheid van partijen. Hiernaast kunnen afscheidingen vanuit normatief perspectief als onwenselijk worden beoordeeld.

Het begrip partijeenheden is van fundamenteel belang in zowel de politieke wetenschap, als de politiek zelf. In politiek wetenschappelijk onderzoek worden vaak hypothesen opgesteld die ervan uitgaan dat politieke partijen een eenheid zijn (Andeweg & Thomassen, 2010). In de politiek is de eensgezindheid van een fractie een belangrijke voorwaarde om tot effectieve politieke machtsvorming te komen (Andeweg & Thomassen, 2010; Voerman & Boogers, 2006). Partijen die voortdurend verdeeld zijn kunnen bijvoorbeeld als minder machtig gezien worden door het electoraat, en om deze reden stemmen verliezen (Tillie, 2003).

Om tot eenstemmigheid te komen is er binnen politieke fracties vaak sprake van afspraken, interne coördinatie en bindende besluiten waaraan de fractieleden zich dienen te houden. Deze ‘fractiediscipline’, die overigens pas echt nodig is wanneer de (ideologische) cohesie binnen een fractie ontbreekt (Thomassen & Andeweg, 2005), kan echter leiden tot conflicten door de spanning die ontstaat met het onafhankelijke mandaat dat volksvertegenwoordigers hebben (Voerman & Boogers, 2006). Deze botsingen kunnen weer uitmonden in fractieafscheidingsen. Thomassen en Andeweg (2005) stellen vast dat het moeilijk zichtbaar is of er sprake is van fractiediscipline binnen een fractie, tenzij dit leidt tot conflicten.

De Bok (2010) constateert dat er bij benadering twee opvattingen zijn over hoe normatief te oordelen over fractieafsplittingsen. De eerste visie heeft als uitgangspunt dat afgevaardigden in beginsel een zelfstandige en onafhankelijke positie vervullen en daarom hun zetel na een fractieafsplitting kunnen behouden. Deze benadering past goed binnen de wet omdat hierin is vastgelegd dat volksvertegenwoordigers op persoonlijke titel worden gekozen en benoemd, en om die reden een onafhankelijk mandaat hebben. Er bestaan geen regels tegen afsplittingsen. De term fractie is zelfs niet terug te vinden in de Kieswet, de Gemeentewet of andere wetten (VNG, n.d.).

In de tweede visie worden fractieafsplittingsen als zetelroof gezien. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de zetel van de volksvertegenwoordiger eigendom is van de politieke partij waar deze persoon voor is gekozen (voor op de kieslijst heeft gestaan) (De Bok, 2010). Deze opvatting wordt gevolgd door het Burgerforum Kiesstelsel (2006)⁶. Dit forum stelt dat volksvertegenwoordigers worden gekozen op basis van het verkiezingsprogramma van hun partij. Dit is iets dat goed aansluit bij het idee dat politieke partijen een belangrijke schakel zijn tussen burgers en het openbaar bestuur. In de aanloop naar de verkiezingen presenteren politieke partijen zich namelijk als een groep kandidaat volksvertegenwoordigers die zich inzetten voor een bepaald programma (Denters, et al., 2011; Te Velde, 2004) waarvoor zij steun proberen te krijgen (Voerman & Boogers, 2006). Ook past het goed bij het gegeven dat raadsleden zichzelf in overwegende mate als afgevaardigde van een bepaalde politieke partij zien (Denters, et al., 2011; Denters & De Jong, 1992; Denters & Van der Kolk, 1993). Er kan derhalve worden gesteld dat in het geval van afsplittingsen, de afgesplitste afgevaardigden afstand nemen van het programma van de partij waarvoor zij zijn gekozen. Overigens moet hierbij wel de vraag worden gesteld wie daadwerkelijk afstand neemt van het programma, de volksvertegenwoordigers die zich afscheiden, of de rest van de fractie, door bijvoorbeeld de belangen van een coalitie (het compromis) (Hins & Peters, 2003).

Kijkend naar de wetenschappelijke literatuur over de lokale politiek in Nederland valt te constateren dat dit onderwerp op verschillende manieren is bestudeerd. Er is onder andere gekeken naar de logica en dynamiek van de lokale politiek (Boogers, 2010), de rol van de gemeenteraad na de invoering van de Wet dualisering gemeentebestuur in 2002 (Denters, De Groot & Klok, 2008), de oorzaken van de voortdurende bestuurlijke problematiek in de zogenaamde 'bestuurlijke probleemgemeenten' (Schoenmaker, 2011), de rekrutering van politieke partijen op lokaal niveau (Voerman & Boogers, 2006), de kwaliteit van gemeenten (Denters, De Jong & Thomassen, 1990), het lokale karakter van gemeenteraadsverkiezingen (Van Tilburg, 1993) en de democratische kwaliteit van het lokale bestuur (Denters, et al., 2011).

Er zijn in totaal vier artikelen gevonden waarin fractieafsplittingsen binnen Nederlandse gemeenteraden aan bod komen. Korsten en Schoenmaker (2011) gaan in op de problemen die het gevolg zijn van fractieafscheidingsen, waaronder de onrust die het teweegbrengt binnen de gemeenteraad. Fransman (2006, 2009) kijkt onder andere naar de ontwikkeling van

⁶ Het Burgerforum Kiesstelsel is een groep van 140 onafhankelijke burgers afkomstig uit heel Nederland, die in 2006 werd ingesteld door de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties Alexander Pechtold (D66). Zij kregen de opdracht om uit te zoeken wat het beste kiesstelsel voor Nederland is. In november 2006 werd het advies bekend.

fractieafsplittingsen binnen gemeenteraden. Hij concludeert dat er een stijging te zien is in het aantal afscheidingen en dat met name lokale partijen hiermee te maken krijgen. Dit laatste wordt ook geconstateerd door Boogers, Lucardie en Voerman (2006) in hun onderzoek naar het karakter van lokale politieke partijen.

Er lijkt nog geen onderzoek te zijn gedaan waarbij is gekeken naar de relatie tussen partij- en gemeentekennmerken, en de kans op fractieafscheidingsen. Er is zodoende sprake van een kennisprobleem.

1.2 Centrale vraag

De centrale vraag die voortvloeit uit de doelstelling luidt:

- Bestaat er een relatie tussen de kenmerken van politieke partijen en van de gemeenten waarin deze partijen zijn vertegenwoordigd in de gemeenteraad, en de kans op fractieafsplittingsen?

Om de centrale vraag goed te kunnen beantwoorden zijn tijdens het onderzoek drie deelvragen beantwoord. De eerste twee deelvragen zijn opgesteld met als doel om de onafhankelijke variabelen van het onderzoek (de partij- en gemeentekennmerken) te bepalen. De derde deelvraag is geformuleerd om de afhankelijke variabele (wel of geen fractieafsplittingsen) van het onderzoek te achterhalen.

1. Welke kenmerken van politieke partijen, die eventueel van invloed zijn op de kans op fractieafsplittingsen, zijn te onderscheiden?
2. Welke karakteristieken van gemeenten zijn te onderscheiden, die mogelijk van invloed zijn op de kans op fractieafsplittingsen?
3. Hebben politieke partijen met fractieafsplittingsen te maken gehad?

1.3 Relevantie

Dit onderzoek is maatschappelijk relevant omdat het de kiezers duidelijkheid kan geven over de kans op afsplittingsen voor politieke partijen in de gemeenteraad met bepaalde kenmerken, of voor partijen die actief zijn in een gemeente met specifieke karakteristieken (of een combinatie van beiden). Deze informatie kan bijvoorbeeld helpen bij de keuze voor een partij tijdens de verkiezingen voor de gemeenteraad. Wanneer blijkt dat bepaalde fracties (met bijvoorbeeld partijkenmerk X, actief in een gemeente met kenmerk Y) een grotere kans hebben op fractieafsplittingsen valt te overwegen niet op deze partijen te stemmen, maar op een andere partij. Fractieafsplittingsen kunnen namelijk leiden tot moeizame besluitvorming,

minder stabiele colleges (Fransman, 2009; Korsten & Schoenmaker, 2011) en zijn volgens Schoenmaker (2011) een voedingsbodem voor ‘bestuurlijk gedonder’.

De wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek ligt in het oplossen van een kennisprobleem. Kijkend naar de wetenschappelijke literatuur over de lokale politiek lijkt er nog geen onderzoek te zijn gedaan naar de relatie tussen partij- en gemeentekennmerken, en de kans op afsplitsingen. Het onderzoek is zodoende een goede aanvulling op de literatuur die over het specifieke onderwerp is verschenen. Ook past het in de literatuur over (de eenheid van) politieke partijen. Met de informatie die voortvloeit uit dit onderzoek is een voorspellend model of een theorie op te stellen welke kan worden gebruikt bij andere verkiezingen, zoals de verkiezingen voor de Provinciale Staten.

2. Theoretisch kader

2.1 Concepten

De belangrijkste concepten in het onderzoek zijn fractieafplitsingen, de kenmerken van politieke partijen (partijkenmerken) en de karakteristieken van de gemeenten waarin deze partijen actief zijn in de raad (gemeentekennmerken).

Fractieafplitsing betekent dat één of meerdere gemeenteraadsleden zich afscheiden van hun fractie en verder gaan als onafhankelijke leden, of zich aansluiten bij een andere fractie. De keuze om een fractie te verlaten kan hierbij op vrijwillige basis of onder druk van de rest van de fractie zijn ontstaan.

Er zijn veel verschillende karakteristieken van politieke partijen en gemeenten te onderscheiden. In dit onderzoek gaat het om de partijkenmerken oude en nieuwe partijen (bestaansduur) en landelijke en lokale partijen (afkomst). Wat betreft gemeentekennmerken staan de regio (regio) en grootte van de gemeente (gemeentegrootte) centraal. Dit zijn allemaal kenmerken die in de wetenschappelijke literatuur regelmatig in verband worden gebracht met fractieafplitsingen of met andere kwesties in de politiek. In de volgende paragraaf wordt hier verder op ingegaan.

Oude partijen zijn partijen die al meerdere raadsperioden in de gemeenteraad zijn vertegenwoordigd. Nieuwe partijen zijn voor het eerst vertegenwoordigd. Landelijke partijen hebben een landelijke partijorganisatie. Lokale partijen staan los van de landelijke politiek en richten zich sterk op lokale thema's (Boogers, 2010). Met regio wordt de clustering van een aantal provincies bedoeld. Bij de grootte van een gemeente gaat het om het aantal inwoners.

Door de keuze van de twee partijenmerken (bestaansduur en afkomst) en de twee gemeentekenmerken (regio en gemeentegrootte) zijn de eerste twee deelvragen van het onderzoek, zoals geformuleerd in paragraaf 1.2, beantwoord.

2.2 Theorieën en hypothesen

Zoals in het vorige hoofdstuk al naar voren is gekomen lijkt er nog weinig onderzoek te zijn gedaan naar het specifieke onderwerp. Er zijn zodoende ook weinig tot geen theorieën te onderscheiden die een antwoord kunnen geven op de centrale vraag. Dit geldt met name ten opzichte van het partijenmerk bestaansduur, en de gemeentekenmerken regio en gemeentegrootte. Mede om deze reden is er ook gekeken naar wetenschappelijke literatuur dat gaat over andere dimensies (dan fractieafsplittingsen) binnen de (lokale) politiek, en fractieafsplittingsen op landelijk (Tweede Kamer) niveau.

Bestaansduur

Hebben oude partijen een grotere kans om met fractieafsplittingsen te maken te krijgen dan nieuwe partijen? Of is de kans op afscheidingen juist groter bij deze laatste groep?

Lucardie, Marchand en Voerman (2007) stellen vast, kijkend naar de afsplittingsen in de Tweede Kamer gedurende de periode 1946-2005, dat wanneer nieuwe partijen hun intrede doen in de Kamer, de kans op afscheidingen toeneemt. Het gaat hier dan voornamelijk om partijen zonder ideologische binding, een aspect waar later in deze paragraaf verder op wordt ingegaan.

Dat nieuwe partijen vaker in aanraking komen met afsplittingsen kan goed te maken hebben met de bestendigheid van deze partijen. Zo stellen Van Kessel en Krouwel (2011, p. 313) dat nieuwe partijen vaak bezwijken '(...) onder interne conflicten of de electorale druk rond een (mogelijke) eerste regeringsdeelname.' Volgens Brand (2012) is het de meeste nieuwe partijen die hun intrede deden in de Tweede Kamer sinds 1945 niet gelukt om een vaste positie in het politieke bestel in te nemen. Doorgaans zijn deze partijen weer verdwenen als gevolg van interne conflicten. Lucardie (2002, p. 10) vergelijkt nieuwe partijen met mensen: 'ze worden geboren groeien op met de nodige kinderziektes (waarbij een aantal het leven laat), worden volwassen en sterven ten slotte, door interne of externe oorzaken.' De volgende hypothese kan worden opgesteld:

- Nieuwe politieke partijen hebben een grotere kans om met fractieafsplittingsen te maken te krijgen dan oude partijen.

Afkomst

Is de kans op fractieafsplittingsen bij landelijke partijen groter dan bij lokale partijen, of hebben juist lokale partijen een grotere kans op afsplittingsen?

Fransman (2006) constateert dat in de raadsperiode 2002-2006 zestig procent van de afscheidingen plaatsvond binnen lokale partijen. Ook Boogers, Lucardie en Voerman (2006) stellen vast dat lokale partijen vaker te maken krijgen met afsplittingsen, dan landelijke partijen. Inhoudelijke verschillen en persoonlijke tegenstellingen liggen volgens hen meestal ten grondslag aan deze afscheidingen. Bij dit laatste is naar mijn mening wel de vraag te stellen of er sowieso wel andere redenen bestaan voor een fractieafsplitting. Komt een afsplitting niet altijd voort uit een inhoudelijk verschil en/ of een persoonlijke tegenstelling?

Volgens Boogers, Lucardie en Voerman (2006) zijn er twee grote verschillen tussen landelijke en lokale partijen te onderscheiden. Mogelijkerwijs zit in deze verschillen de reden waarom lokale partijen meer te maken krijgen met afscheidingen dan landelijke partijen. Het eerste verschil zit in de organisatiestructuur, die overigens tussen de lokale bewegingen onderling ook sterk kan afwijken. In tegenstelling tot lokale partijen kunnen landelijke partijen bijvoorbeeld vanuit een landelijke partijorganisatie ondersteund en begeleid worden. Zo kan er door de landelijke partijorganisatie bemiddeld worden in een lokaal conflict, zoals een dreigende fractieafsplitting. Een bekend voorbeeld hiervan is de (uiteindelijk ‘mislukte’) bemiddeling die in 2007 plaatsvond op initiatief van het landelijke partijbestuur van de PvdA, bij de botsing van de eerder genoemde Ehsan Jami, met de rest van de PvdA fractie in de gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg (Zuid-Holland) (Koole, 2010).

Het tweede verschil ligt in de beperkte ideologische binding die lokale partijen over het algemeen hebben. Slechts een beperkt aantal van deze partijen lijkt zich namelijk door een brede ideologie (zoals de christendemocratie, het liberalisme en de sociaaldemocratie) te laten inspireren. Dit in tegenstelling tot de meeste partijen met een landelijke partijorganisatie (Boogers, Lucardie en Voerman, 2006; Boogers, 2010). Dit terwijl ideologische opvattingen over de gewenste richting van de samenleving en de plaats van de overheid hierin zorgen voor de samenhang van politieke keuzes in het programma en een sterker profiel van de politieke partij (Boogers, 2010), wat weer bevorderlijk is voor de partijeenheden (Andeweg & Thomassen, 2010). Door meer ideologische verbondenheid binnen een fractie is ook fractiediscipline minder noodzakelijk (Thomassen & Andeweg, 2005), waardoor de kans op afsplittingsen, door de botsing van de ‘fractiediscipline’ met het onafhankelijke mandaat van afgevaardigden, kleiner wordt. De volgende hypothese kan worden opgesteld:

- Lokale partijen hebben een grotere kans om met fractieafsplittingsen te maken te krijgen dan partijen met een landelijke partijorganisatie.

Vooruitlopend op de volgende paragraaf over de regio is het interessant om te zien dat lokale partijen in de zuidelijke provincies procentueel meer gemeenteraadszetels scoren in vergelijking met de andere provincies. Kijkend naar de geschiedenis kan zelfs gesteld worden dat lokale partijen tot de jaren negentig van de twintigste eeuw voornamelijk een regionaal fenomeen waren. ‘Als politiek verschijnsel werden ze jarenlang beschouwd als een onderdeel van de regionale politieke folklore, dat met de modernisering van het lokaal bestuur en de lokale politiek langzaam zou uitsterven (Boogers, Lucardie & Voerman, 2006, p. 35).’ Lokale partijen waren met name sterk vertegenwoordigd in de zuidelijke provincies. Dit in tegenstelling tot de noordelijke en Randstad provincies. Vanaf de jaren negentig werd de verdeling van het succes van lokale partijen tussen de provincies steeds gelijkmatiger (Boogers, Lucardie & Voerman, 2006; Derksen, 2001; Janssen & Korsten, 2002).

Regio

Zijn er verschillen in de kans om te maken te krijgen met fractieafsplittingsen tussen de politieke partijen die actief zijn binnen de gemeenteraden in de verschillende regio's?

Er zijn geen artikelen gevonden waarin deze relatie direct naar voren komt. Toch bestaan hier mogelijke verbanden, omdat er allerlei andere politieke aspecten samenhangen met het gemeentekenmerk regio. Zo komt in de vorige paragraaf al naar voren dat lokale partijen procentueel meer zetels hebben in de zuidelijke provincies dan in de andere provincies in Nederland. Hiernaast stelt Van Tilburg (1990) dat de provinciale factor, ofwel het belang van provinciale thema's bij de Provinciale Statenverkiezingen, in de noordelijke en zuidelijke provincies groter is dan in de andere provincies in Nederland. Castenmiller en Tjalma-den Oudsten (2004) stellen vast dat de provincie waarin een gemeente zich bevindt van belangrijke invloed is op het aandeel vrouwelijke raadsleden. Binnen de Randstad provincies is dit aandeel bijvoorbeeld betrekkelijk hoog, terwijl dit in de zuidelijke provincies Noord-Brabant en Limburg een stuk lager ligt. Ook zijn er verschillen te zien in de opkomst bij de verkiezingen (in 2010) en het vertrouwen in de politiek (in 2009) tussen de verschillende provincies (CBS, 2010). De volgende hypothese kan worden opgesteld:

- Er bestaan verschillen in de kans op fractieafsplittingsen tussen de partijen uit de verschillende regio's.

Gemeentegrootte

Is de kans bij partijen die actief zijn in de gemeenteraad van een kleine gemeente groter op afsplitsingen dan bij een partij uit een grotere gemeente, of juist andersom?

Net als bij het gemeentekennmerk regio zijn er geen wetenschappelijke artikelen gevonden die een mogelijke relatie weergeven tussen de grootte van een gemeente waarin een politieke partij actief is in de raad, en de kans op afsplitsingen. Er zijn echter wel andere verbanden. De grootte van een gemeente wordt volgens Denters, De Groot en Klok (2011) vaak in verband gebracht met de democratische kwaliteit van de lokale politiek. Ook heeft het invloed op de plaatselijke betrokkenheid van de burger bij de politiek en de responsiviteit van het lokale bestuur, ofwel het inspelen van de politiek op vragen en opvattingen van de burgers (Boogers, 2010). Voerman en Boogers (2006), Boogers (2010) en Boogers, Lucardie en Voerman (2006) stellen dat er een verband bestaat tussen het aantal actieve leden van een politieke partij en de grootte van de gemeente waarin deze partij actief is. Zo hebben lokale partijen in kleine gemeenten meer actieve leden dan partijen met een landelijke partijorganisatie. Dit terwijl zij in grote gemeenten juist over minder actieve leden beschikken. Hiernaast hebben met name politieke partijen in kleine gemeenten problemen met het vinden van geschikte kandidaten voor bijvoorbeeld het raadslidmaatschap. Partijen die problemen hebben met deze rekrutering zoeken ook steeds vaker naar kandidaten buiten de partij. De vraag valt te stellen of deze werving buiten de partij bevorderlijk is voor de eenheid (cohesie) van een partij, en zodoende dus voor de kans op fractieafplitsingen. De volgende hypothese is om deze reden op te stellen:

- Politieke partijen die vertegenwoordigd zijn in een gemeente met een klein aantal inwoners hebben een grotere kans om met fractieafplitsingen te maken te krijgen dan partijen die vertegenwoordigd zijn in een gemeente met een groot aantal inwoners.

3. Methoden van onderzoek

3.1 Casusselectie

Dit onderzoek richt zich op alle politieke partijen die in de periode die loopt van 3 maart 2010 tot en met 3 maart 2012 vertegenwoordigd waren in de 415 Nederlandse gemeenteraden. Er is voor deze halve raadsperiode gekozen omdat er voor eerdere hele raadsperioden geen of onvoldoende geschikte gegevens zijn gevonden. Organisaties en instanties waarvan te verwachten valt dat zij informatie beschikbaar hebben over fractieafplitsingen in de

gemeenteraden, zoals het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), en afzonderlijke gemeenten kunnen deze informatie om verschillende redenen^{7 8 9} niet leveren.

Aangezien alle partijen in alle gemeenteraden praktisch gezien een te groot aantal casus vormt om te kunnen onderzoeken heeft er een gestratificeerde steekproef plaatsgevonden. Ten behoeve van deze steekproef zijn zestien categorieën van gemeenten gecreëerd naar regio en gemeentegrootte. In deze categorieën zijn alle gemeenten van Nederland geplaatst. Door steeds de vierde gemeente binnen elke categorie (gesorteerd op alfabet) te kiezen zijn uiteindelijk 100 gemeenten geselecteerd, waarvan de 682 in de gemeenteraad actieve politieke partijen zijn onderzocht. Een overzicht van de geselecteerde gemeenten en de onderzochte partijen is terug te vinden in de eerste bijlage.

Voor het creëren van categorieën is Nederland in vier regio's gedeeld, met per regio een aantal provincies, volgens de indeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Deze groepen zijn Noord-Nederland (Drenthe, Friesland en Groningen), Oost-Nederland (Flevoland, Gelderland en Overijssel), Zuid-Nederland (Limburg en Noord-Brabant) en West-Nederland (Noord-Holland, Utrecht, Zeeland en Zuid-Holland).

Hiernaast is gebruik gemaakt van de indeling die Voerman en Boogers (2006) hanteren in hun onderzoek naar de rekrutering van kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen als het gaat om de grootte van een gemeente. Deze ordening bestaat uit vier groepen. De eerste groep (klein) bestaat uit de kleinste gemeenten van Nederland met minder dan twintigduizend inwoners. In de tweede groep (middelklein) zijn de gemeenten geplaatst met tussen de twintigduizend en vijftigduizend inwoners. De derde groep (middelgroot) omvat gemeenten met tussen de vijftigduizend en honderdduizend inwoners en de vierde groep (groot) bestaat uit gemeenten met meer dan honderdduizend inwoners.

De zestien deelgroepen naar regio en gemeentegrootte zijn bijgevolg: Noord-Nederland/ Klein, Noord-Nederland/ Middelklein, Noord-Nederland/ Middelgroot, Noord-Nederland/ Groot, Oost-Nederland/ Klein, Oost-Nederland/ Middelklein, Oost-Nederland/ Middelgroot, Oost-Nederland/ Groot, Zuid-Nederland/ Klein, Zuid-Nederland/ Middelklein, Zuid-

⁷ Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) houdt geen gegevens bij over fractieafplitsingen in de Nederlandse gemeenteraden. Tevens is bij het ministerie niet bekend of deze gegevens elders worden bijgehouden.

⁸ De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is een besloten vereniging en neemt alleen maar vragen aan van haar leden (de gemeenten in Nederland).

⁹ Individuele gemeenten reageren summier op de vraag of zij informatie over fractieafplitsingen beschikbaar hebben, of hebben geen data beschikbaar.

Nederland/ Middelgroot, Zuid-Nederland/ Groot, West-Nederland/ Klein, West-Nederland/
Middelklein, West-Nederland/ Middelgroot en West-Nederland/ Groot.

3.2 Methode van dataverzameling

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van gegevens uit verschillende bronnen. Om er achter te komen welke gemeenten er in de onderzoeksperiode waren en hoeveel inwoners deze hadden is gebruik gemaakt van gegevens uit Statline van het CBS.

Om te bepalen welke politieke partijen er vertegenwoordigd waren in de gemeenteraden van de geselecteerde gemeenten gedurende de onderzoeksperiode is gekeken naar de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010. Deze informatie is beschikbaar in de Databank Verkiezingsuitslagen van de Kiesraad.

Er is op de websites van de gemeenten uit de steekproef gekeken om te achterhalen wat de zetelverdeling was in de desbetreffende gemeenteraden op 3 maart 2012. Ook is op deze, en andere (met name lokaal gerichte) websites gezocht naar achtergrondinformatie over een aantal specifieke afsplitsingen.

3.3 Operationalisatie van concepten

Zoals in het tweede hoofdstuk al naar voren kwam staan in dit onderzoek de concepten fractieafplitsing (de afhankelijke variabele) en de kenmerken van politieke partijen en gemeenten (de onafhankelijke variabelen) centraal. Bij dit laatste gaat het om de partijkenmerken oude en nieuwe partijen (bestaansduur), landelijke en lokale partijen (afkomst), en de gemeentekenmerken regio (regio) en grootte van de gemeente (gemeentegrootte) waarin de partij actief is.

Om te bepalen of politieke partijen gedurende de onderzoeksperiode te maken hebben gehad met fractieafplitsingen is het zetelaantal van de partijen op 3 maart 2010 vergeleken met het zetelaantal op 3 maart 2012. Wanneer er sprake is van een vermindering van het aantal zetels is er sprake van fractieafplitsingen. Door deze vergelijking wordt de derde deelvraag van het onderzoek beantwoord (zie paragraaf 1.2).

In dit onderzoek worden de politieke partijen die niet vertegenwoordigd zijn in de landelijke politiek gedurende de onderzoeksperiode als lokaal beschouwd. Met de landelijke politiek wordt bedoeld de Eerste en Tweede Kamer. Combinatiefracties van zowel lokale als landelijke partijen, zoals de fractie Gemeentebelangen/D66 in de raad van Loppersum (Groningen), worden als landelijk gecategoriseerd, aangezien er een verbinding bestaat met een landelijke partijorganisatie. Bij aanvang van de onderzoeksperiode waren de volgende

politieke partijen vertegenwoordigd op landelijk niveau: Christen-Democratisch Appèl (CDA), ChristenUnie (CU), Democraten 1966 (D66), GroenLinks (GL), Partij voor de Dieren (PvdD), PvdA, PVV, Staatkundig-Gereformeerde Partij (SGP), Socialistische Partij (SP) en VVD.

Om te bepalen of een politieke partij voor het eerst of al langer in de gemeenteraad is vertegenwoordigd is de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 vergeleken met de uitslag van 2006. Wanneer een partij tijdens de verkiezingen in 2006 geen zetels heeft behaald en in 2010 wel wordt deze als nieuw beschouwd.

Bij de gemeentekenmerken regio en gemeentegrootte is puur gekeken in welke categorie de politieke partijen zijn te plaatsen volgens de indeling zoals gegeven in de paragraaf over de casusselectie.

3.4 Methode van data-analyse

De onderzoeksdata is op een kwantitatieve en kwalitatieve manier geanalyseerd. Omdat de afhankelijke variabele dichotoom is, is er een logistische regressieanalyse gedaan, waarbij is gekeken naar wat de kans is voor een politieke partij met bepaalde kenmerken, die actief is in de raad van een gemeente met specifieke karakteristieken (de onafhankelijke variabelen), op fractieafplitsingen (de afhankelijke variabele). Er is zowel gekeken naar de enkelvoudige (één onafhankelijke variabele) als de multiële regressie (meerdere onafhankelijke variabelen). Voordat de regressieanalyse is uitgevoerd, heeft er ook beschrijvende statistiek plaatsgevonden. Afhankelijk van de resultaten zijn de hypothesen (gedeeltelijk) aangenomen of verworpen.

Om meer inzicht te krijgen in de werking van fractieafplitsingen zijn dertien casus op een kwalitatieve manier geanalyseerd¹⁰. Door deze kwalitatieve analyse komt onder andere naar voren wat de reden is van de verschillende afscheidingen en in hoeverre de afgesplitste volksvertegenwoordigers verder gingen als eenmansfracties of zich aansloten bij een andere fractie. Hiernaast wordt duidelijk of, wanneer er sprake is van meerdere afsplitsingen bij een specifieke politieke partij, deze op één moment hebben plaatsgevonden of op verschillende momenten.

¹⁰ Binnen dertien van de zestien deelpopulaties is een casus geselecteerd. Dit is gebeurd door in elke deelgroep naar regio en gemeentegrootte, waarbij de partijen en gemeenten op alfabetische volgorde stonden, de eerste fractieafplitsing te selecteren. In drie deelgroepen vonden geen fractieafplitsingen plaats.

3.5 Problemen en beperkingen

Er zijn verschillende problemen en beperkingen te definiëren omtrent dit onderzoek, waarvan er enkele al eerder naar voren zijn gekomen. De eerste beperking is dat het onmogelijk is om alle fractieafsplitsingen die ooit binnen de Nederlandse gemeenteraden hebben plaatsvonden te bestuderen. Dit is de reden waarom het onderzoek zich ‘maar’ richt op een specifieke periode. Deze periode zou idealiter een hele raadsperiode moeten beslaan, maar in verband met de beperkte beschikbaarheid van gegevens is voor de eerder genoemde halve raadsperiode gekozen. Zelfs met de afbakening van een bepaalde periode blijft de hoeveelheid te bestuderen casus praktisch gezien te groot, waardoor er een (gestratificeerde) steekproef nodig is.

Naast de beperkingen die te maken hebben met de casusselectie zijn er ook opmerkingen te maken over de operationalisatie van de concepten. Bij deze operationalisatie is geprobeerd om op een zo praktisch mogelijke manier de diverse variabelen van het onderzoek op de juiste manier meetbaar te maken. Dit is voor het grootste deel gelukt. Er zijn echter ook uitzonderingen. Zo worden de Fryske Nasjonale Partij (FNP) en Trots Op Nederland (TROTS), de politieke beweging die ontstond rond oud-parlementariër en oud-minister Verdonk na haar afsplitsing uit de VVD fractie in de Tweede Kamer, in dit onderzoek als lokale partijen gezien aangezien zij niet op landelijk niveau waren vertegenwoordigd gedurende de onderzoeksperiode. Zij hebben echter respectievelijk een provinciale en landelijke partijorganisatie. Ook kunnen nieuwe partijen, al voor de raadsperiode 2006-2010 in de gemeenteraad actief zijn geweest, of kan er een nieuwe gemeente zijn ontstaan door fusies, waardoor de gehele gemeenteraad nieuw is. Ondanks dat worden deze partijen als nieuw beschouwd, omdat er sprake is van nieuwe verhoudingen. Tenslotte is in de analyses niet te zien wanneer een raadslid opstapt, en zijn of haar raadszetel wel opgeeft. Dit kan echter wel iets zeggen over de eenheid van partijen.

4. Resultaten

Dit hoofdstuk bestaat uit drie delen. In het eerste deel komt naar voren hoeveel politieke partijen er per partij- of gemeentekenmerk in de steekproef zitten. In het tweede deel wordt gekeken of er statistische verbanden bestaan tussen de verschillende partij- en gemeentekenmerken en (de kans op) fractieafscheidingen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van kruistabellen en een logistische regressieanalyse. In het derde deel van dit hoofdstuk

wordt tenslotte, door te kijken naar een aantal specifieke afsplitsingen die plaatsvonden gedurende de onderzoeksperiode, meer inzicht gegeven in de werking van afscheidingen.

4.1 Onderzochte politieke partijen

Binnen de raden van de 100 gemeenten uit de steekproef waren na de verkiezingen voor de gemeenteraad van woensdag 3 maart 2010 682 politieke partijen (fracties) vertegenwoordigd. Van deze partijen waren er 561 (82,3%) oud. 121 (17,7%) partijen waren nieuw in de gemeenteraad.

Tabel 1: Frequenties/ percentages van oude en nieuwe politieke partijen in de Nederlandse gemeenteraden

<u>Bestaansduur</u>	<u>Frequentie</u>	<u>Percentage</u>
Oud	561	82,3
Nieuw	121	17,7
Totaal	682	100,0

Er waren 487 (71,4%) landelijke partijen vertegenwoordigd in de geselecteerde gemeenteraden. 195 (28,6%) van de 682 partijen uit de steekproef kunnen als lokaal worden gecategoriseerd.

Tabel 2: Frequenties/ percentages van landelijke en lokale politieke partijen in de Nederlandse gemeenteraden

<u>Afkomst</u>	<u>Frequentie</u>	<u>Percentage</u>
Landelijk	487	71,4
Lokaal	195	28,6
Totaal	682	100,0

105 (15,4%) politieke partijen uit de steekproef waren vertegenwoordigd in gemeenteraden binnen Noord-Nederland, 142 (20,8%) partijen in Oost-Nederland, 169 (24,8%) in Zuid-Nederland en 266 (39,0%) in West-Nederland.

Tabel 3: Frequenties/ percentages van de partijen in de Nederlandse gemeenteraden per regio

<u>Regio</u>	<u>Frequentie</u>	<u>Percentage</u>
Noord-Nederland	105	15,4
Oost-Nederland	142	20,8
Zuid-Nederland	169	24,8
West-Nederland	266	39,0
Totaal	682	100,0

Van de 682 onderzochte politieke partijen waren er 196 (28,7%) vertegenwoordigd in de gemeenteraad van een kleine gemeente, 324 (47,5%) in een middelkleine gemeente, 107 (15,7%) partijen in een middelgrote gemeente en 55 (8,1%) partijen in een grote gemeente.

Tabel 4: Frequenties/ percentages van de partijen in de Nederlandse gemeenteraden naar gemeentegrootte

<u>Gemeentegrootte</u>	<u>Frequentie</u>	<u>Percentage</u>
Klein	196	28,7
Middelklein	324	47,5
Middelgroot	107	15,7
Groot	55	8,1
Totaal	682	100,0

4.2 De relatie tussen partij- en gemeentekennmerken en de kans op fractieafsplittingsen

Van de 682 politieke partijen uit de steekproef kregen er 41 (6,0%) gedurende de periode van het onderzoek te maken met één of meerdere afscheidingen. Met een kaal model (zonder te kijken naar de partij- en gemeentekennmerken) is de kans voor partijen om met afsplittingsen te maken te krijgen zodoende zes procent. In totaal splitste 49 raadsleden zich af van de fractie, waarvoor zij tijdens de verkiezingen waren gekozen.

Tabel 5: Frequenties/ percentages van de fractieafsplittingsen

<u>Fractieafsplittingsen</u>	<u>Frequentie</u>	<u>Percentage</u>
Afsplitsing	41 (49 zetels)	6,0
Geen afsplitsing	641	94,0
Totaal	682	100,0

De vraag is wat de invloed is van de partij- en gemeentekennmerken die in dit onderzoek centraal staan ten opzichte van fractieafscheidingsen. Wanneer wordt gekeken naar de variabele bestaansduur valt te constateren dat nieuwe partijen verhoudingsgewijs vaker te maken kregen met fractieafsplittingsen dan oude partijen. Van de 121 nieuwe partijen kregen er namelijk negen (7,4%) te maken met afsplittingsen, ten opzichte van 32 (5,7%) van de 561 oude partijen. Nieuwe partijen lijken zodoende een grotere kans op fractieafsplittingsen te hebben dan oude partijen.

De kruistabel (zie tabel 6) geeft geen statistisch significant verband ($\text{Sig.} \leq 0.05$) weer tussen de variabelen bestaansduur en fractieafsplitsing. De uitkomst van de logistische regressieanalyse (zie tabel 7) toont hiernaast aan dat het model met daarin alleen de variabele bestaansduur (als voorspelling voor fractieafsplittingsen) niet significant verschilt van het kale

model. Om deze redenen mag worden aangenomen dat de gevonden resultaten op toeval berusten.

Tabel 6: Fractieafsplittings bij oude en nieuwe politieke partijen in de Nederlandse gemeenteraden

Bestaansduur		Afsplitsing	Geen afsplitsing	Totaal
Oud	Frequentie (%)	32 (5,7%)	529 (94,3%)	561 (100,0%)
Nieuw	Frequentie (%)	9 (7,4%)	112 (92,6%)	121 (100,0%)
Totaal	Frequentie (%)	41 (6,0%)	641 (94,0%)	682 (100,0%)
Chi		0.530		
Sig.		0.467		
Df.		1		
Cramér's V		0.028		

Tabel 7: Output logistische regressieanalyse bestaansduur en fractieafsplittings

Omnibus Tests of Model Coefficients

	Chi-square	df	Sig.
Step 1 Step	.502	1	.479
Block	.502	1	.479
Model	.502	1	.479

- Het model met daarin de onafhankelijke variabele bestaansduur verschilt niet significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	309.522 ^a	.001	.002

a. Estimation terminated at iteration number 5 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0,002 duidt op vrijwel geen samenhang tussen de onafhankelijke variabele bestaansduur, en de afhankelijke variabele fractieafsplitsing.

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a Bestaansduur	.284	.391	.526	1	.468	1.328
Constant	-2.805	.182	237.458	1	.000	.060

a. Variable(s) entered on step 1: Bestaansduur (oud of nieuw).

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabele bestaansduur is klein voor de voorspelling van de logit en P. De variabele bestaansduur is ook niet significant (Sig. ≤ 0.05).

Er zit een redelijk groot verschil tussen de mate waarin de landelijke partijen in vergelijking met de lokale partijen uit de steekproef te maken kregen met fractieafsplittings gedurende de onderzoeksperiode. 20 (4,1%) van de 487 landelijke partijen en 21 (10,8%) van de 195 lokale partijen kregen te maken met dit controversiële verschijnsel. Lokale partijen lijken dus een grotere kans te hebben op fractieafsplittings dan landelijke partijen.

De kruistabel (zie tabel 8) laat een statistisch significant verband ($\text{Sig.} \leq 0.05$) zien tussen de variabelen afkomst en fractieafsplitsing. De samenhang ($V = 0.127$) is echter zeer zwak. De logistische regressieanalyse (zie tabel 9) geeft aan dat het model met daarin alleen de variabele afkomst significant verschilt van het kale model. Er is echter sprake van weinig samenhang ($R^2 = 0.039$) tussen de variabelen. Het relatieve belang (Wald) van de variabele afkomst in het model is ook niet groot.

Tabel 8: Fractieafsplittings bij landelijke en lokale politieke partijen in de Nederlandse gemeenteraden

Afkomst		Afplitsing	Geen afplitsing	Totaal
Landelijk	Frequentie (%)	20 (4,1%)	467 (95,9%)	487 (100,0%)
Lokaal	Frequentie (%)	21 (10,8%)	174 (89,2%)	195 (100,0%)
Totaal	Frequentie (%)	41 (6,0%)	641 (94,0%)	682 (100,0%)
Chi		10.939		
Sig.		0.001		
Df.		1		
Cramér's V		0.127		

Tabel 9: Output logistische regressieanalyse afkomst en fractieafsplittings

Omnibus Tests of Model Coefficients

	Chi-square	df	Sig.
Step 1 Step	9.907	1	.002
Block	9.907	1	.002
Model	9.907	1	.002

- Het model met daarin de onafhankelijke variabele afkomst verschilt significant ($\text{Sig.} \leq 0.05$) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	300.117 ^a	.014	.039

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.039 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabele afkomst, en fractieafsplittingsen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Afkomst	-1.036	.325	10.174	1	.001	.355
	Constant	-2.115	.231	83.784	1	.000	.121

a. Variable(s) entered on step 1: Afkomst (landelijk of lokaal).

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabele afkomst is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabele afkomst is significant (Sig. $\leq 0,05$).

Er bestaan verschillen tussen de diverse landelijke partijen uit de steekproef, in de mate waarin zij gedurende de onderzoeksperiode te maken kregen met afsplittingsen. Drie (3,0%) van de 100 CDA fracties, Twee (3,4%) van de 58 D66 fracties, één (2,2%) van de 45 GL fracties, acht (9,2%) van de 87 PvdA fracties, twee (6,9%) van de 29 SP fracties en vier (4,1%) van de 98 VVD fracties kregen te maken met afscheidingen. De CU, SGP en PvdD fracties in de steekproef kregen niet te maken afsplittingsen. De PVV (vertegenwoordigd in de gemeenteraden van Almere (Flevoland) en Den Haag (Zuid-Holland)) was niet gerepresenteerd in de steekproef.

Tabel 10: Fractieafsplittingsen per landelijke politieke partij in de Nederlandse gemeenteraden

<u>Afkomst</u>		<u>Afsplitsing</u>	<u>Geen afsplitsing</u>	<u>Totaal</u>
Landelijk (totaal)	Frequentie (%)	20 (4,1%)	467 (95,9%)	487 (100,0%)
CDA	Frequentie (%)	3 (3,0%)	97 (97,0%)	100 (100,0%)
D66	Frequentie (%)	2 (3,4%)	56 (96,6%)	58 (100,0%)
GroenLinks	Frequentie (%)	1 (2,2%)	44 (97,8%)	45 (100,0%)
PvdA	Frequentie (%)	8 (9,2%)	79 (90,8%)	87 (100,0%)
SP	Frequentie (%)	2 (6,9%)	27 (93,1%)	29 (100,0%)
VVD	Frequentie (%)	4 (4,1%)	94 (95,9%)	98 (100,0%)

Er zijn verschillen te zien in de omvang van het te maken krijgen met afsplittingsen tussen de politieke partijen die actief zijn in de diverse regio's. Vijf (4,8%) van de 105 partijen uit

Noord-Nederland, elf (7,7%) van de 142 partijen uit Oost-Nederland, negen (5,3%) van de 169 partijen uit Zuid-Nederland en zestien (6,0%) van de 266 partijen uit West-Nederland kregen gedurende de onderzoeksperiode te maken met fractieafsplitsingen. Partijen uit Oost-Nederland lijken zodoende een grotere kans op fractieafsplitsingen te hebben dan partijen die vertegenwoordigd zijn in respectievelijk West-Nederland, Zuid-Nederland en Noord-Nederland.

De kruistabel (zie tabel 11) geeft aan dat er geen sprake is van een significant verband (Sig. ≤ 0.05) tussen de variabelen regio en fractieafscheidingen. De logistische regressieanalyse (zie tabel 12) geeft aan dat het model met daarin alleen de variabele ook niet significant verschilt van het kale model.

Tabel 11: Fractieafsplitsingen bij politieke partijen per regio in de Nederlandse gemeenteraden

<u>Regio</u>		<u>Afsplitsing</u>	<u>Geen afsplitsing</u>	<u>Totaal</u>
Noord-Nederland	Frequentie (%)	5 (4,8%)	100 (95,2%)	105 (100,0%)
Oost-Nederland	Frequentie (%)	11 (7,7%)	131 (92,3%)	142 (100,0%)
Zuid-Nederland	Frequentie (%)	9 (5,3%)	160 (94,7%)	169 (100,0%)
West-Nederland	Frequentie (%)	16 (6,0%)	250 (94,0%)	266 (100,0%)
Totaal	Frequentie (%)	41 (6,0%)	641 (94,0%)	682 (100,0%)
Chi		1.187		
Sig.		0.756		
Df.		3		
Cramér's V		0.042		

Tabel 12: Output logistische regressieanalyse regio en fractieafsplitsingen

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	1.154	3	.764
	Block	1.154	3	.764
	Model	1.154	3	.764

- Het model met daarin de onafhankelijke variabele regio verschilt niet significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	308.870 ^a	.002	.005

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0,005 duidt op vrijwel geen samenhang tussen de onafhankelijke variabele regio, en de afhankelijke variabele fractieafplitsing.

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a Zuid			1.175	3	.759	
Noord	-.118	.572	.042	1	.837	.889
Oost	.401	.465	.743	1	.389	1.493
West	.129	.429	.091	1	.763	1.138
Constant	-2.878	.343	70.574	1	.000	.056

a. Variable(s) entered on step 1: Regio.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabele regio is klein voor de voorspelling van de logit en P. De variabele is ook niet significant (Sig. \leq 0.05).

Wanneer wordt gekeken naar de grootte van de gemeente waar de verschillende partijen in de gemeenteraad actief zijn, zijn er ook verschillen te zien. Zes (3,1%) van de 196 partijen vertegenwoordigd in een kleine gemeente, 15 (4,6%) van de 324 partijen vertegenwoordigd in een middelkleine gemeente, 17 (15,9%) van de 107 partijen vertegenwoordigd in een middelgrote gemeente, en drie (5,5%) van de 55 partijen vertegenwoordigd in een grote gemeente kregen te maken met fractieafplitsingen. Het lijkt er dus op dat partijen die vertegenwoordigd zijn in een middelgrote gemeente, meer kans hebben op afscheidingen dan achtereenvolgens partijen uit een grote, middelkleine of kleine gemeenten.

De kruistabel (zie tabel 13) geeft een significant statistisch verband (Sig. \leq 0.05) weer tussen de grootte van een gemeente en fractieafplitsingen. De relatie tussen beide variabelen is echter zwak ($V = 0.182$). De logistische regressieanalyse (zie tabel 14) laat zien dat het model met daarin alleen de variabele gemeentegrootte significant verschilt van het kale model. De relatie tussen de variabelen is echter zwak ($R^2 = 0.071$).

Tabel 13: Fractieafsplittingsen bij politieke partijen per gemeentegrootte in de Nederlandse gemeenteraden

<u>Gemeentegrootte</u>		<u>Afsplitsing</u>	<u>Geen afsplitsing</u>	<u>Totaal</u>
Klein	Frequentie (%)	6 (3,1%)	190 (96,9%)	196 (100,0%)
Middelklein	Frequentie (%)	15 (4,6%)	309 (95,4%)	324 (100,0%)
Middelgroot	Frequentie (%)	17 (15,9%)	90 (84,1%)	107 (100,0%)
Groot	Frequentie (%)	3 (5,5%)	52 (94,5%)	55 (100,0%)
Totaal	682	41 (6,0%)	641 (94,0%)	682 (100,0%)
Chi		22.616		
Sig.		0.000		
Df.		3		
Cramér's V		0.182		

Tabel 14: Output logistische regressieanalyse gemeentegrootte en fractieafsplittingsen

Omnibus Tests of Model Coefficients

	Chi-square	Df	Sig.
Step 1 Step	17.922	3	.000
Block	17.922	3	.000
Model	17.922	3	.000

- Het model met daarin de onafhankelijke variabele gemeentegrootte verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	292.102 ^a	.026	.071

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.071 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabele gemeentegrootte, en fractieafsplittingsen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Middelklein			19.415	3	.000	
	Groot	.173	.650	.071	1	.791	1.188
	Klein	-.430	.492	.764	1	.382	.651
	Middelgroot	1.359	.374	13.201	1	.000	3.891
	Constant	-3.025	.264	130.930	1	.000	.049

a. Variable(s) entered on step 1: Gemeentegrootte.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabele oude en nieuwe partijen is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabele (middelklein) is wel significant (Sig. ≤ 0.05).

Wanneer wordt gekeken naar de logistische regressieanalyses met twee onafhankelijke variabelen valt te concluderen dat lokale partijen die actief zijn in een middelgrote gemeente de grootste kans (26,3%) hebben op fractieafsplittingsen. Landelijke partijen die actief zijn in de gemeenteraad van een kleine gemeente hebben daarentegen de minste kans op afscheidingen (2,1%). In bijlage 2.1 is een overzicht te vinden van alle multiple logistische regressieanalyses en de kansberekeningen met twee onafhankelijke variabelen.

De uitkomst van de logistische regressieanalyse (zie tabel 15) laat zien dat het model met daarin de onafhankelijke variabelen afkomst en gemeentegrootte significant (Sig. ≤ 0.05) verschilt van het kale model. De samenhang tussen deze variabelen en de afhankelijke variabele fractieafsplitting is echter zwak ($R^2 = 0.108$). Het relatieve belang (Wald) van beide onafhankelijke variabelen in het model is niet groot, maar voor gemeentegrootte groter dan voor afkomst.

Tabel 15: Output logistische regressieanalyse variabelen afkomst en gemeentegrootte

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	27.414	4	.000
	Block	27.414	4	.000
	Model	27.414	4	.000

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen afkomst en gemeentegrootte verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	282.610 ^a	.039	.108

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.108 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen afkomst en gemeentegrootte, en de afhankelijke variabele fractieafplitsing.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Afkomst	-1.034	.332	9.707	1	.002	.356
	Middelklein			18.915	3	.000	
	Groot	.229	.655	.122	1	.726	1.258
	Klein	-.387	.494	.614	1	.433	.679
	Middelgroot	1.380	.379	13.257	1	.000	3.975
	Constant	-2.412	.310	60.394	1	.000	.090

a. Variable(s) entered on step 1: Afkomst (landelijk of lokaal), Gemeentegrootte.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabelen afkomst en gemeentegrootte (middelklein) is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. Beide variabelen zijn wel significant (Sig. \leq 0.05).

Wanneer wordt gekeken naar de rest van de uitkomsten van de multiple logistische regressieanalyses met twee onafhankelijke variabelen (zie bijlage 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 en 2.6), valt te constateren dat alleen de modellen met daarin de onafhankelijke variabelen afkomst en gemeentegrootte significant verschillen van het kale model. Binnen de modellen zijn alleen de variabelen afkomst en gemeentegrootte significant.

Bij de analyses met drie onafhankelijke variabelen komt naar voren dat lokale partijen die actief zijn in een middelgrote gemeente in de regio oost de grootste kans (35,6%) hebben op afscheidingen. Dit in tegenstelling tot landelijke partijen in een kleine gemeente in de regio zuid (1,8%). In bijlage 3.1 is een overzicht te vinden van alle multiple logistische regressieanalyses en de kansberekeningen met drie onafhankelijke variabelen.

De logistische regressieanalyse (zie tabel 16) laat zien dat het model met daarin de onafhankelijke variabelen afkomst, regio en gemeentegrootte significant verschilt (Sig. \leq 0.05) van het kale model. Er is echter weinig samenhang ($R^2 = 0.114$) tussen deze onafhankelijke variabelen en de afhankelijke variabele fractieafplitsing. Het relatieve belang

is voor de variabele gemeentegrootte het grootst, gevolgd door de afkomst en regio. De variabelen gemeentegrootte en afkomst zijn significant.

Tabel 16: Output logistische regressieanalyse variabelen afkomst, regio en gemeentegrootte

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	29.137	7	.000
	Block	29.137	7	.000
	Model	29.137	7	.000

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	280.887 ^a	.042	.114

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.114 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen afkomst, regio en gemeentegrootte, en fractieafsplittingsen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Afkomst	-1.087	.338	10.347	1	.001	.337
	Zuid			1.799	3	.615	
	Noord	.201	.593	.115	1	.735	1.223
	Oost	.590	.487	1.469	1	.225	1.804
	West	.107	.451	.056	1	.813	1.112
	Middelklein			18.614	3	.000	
	Groot	.212	.657	.104	1	.747	1.236
	Klein	-.306	.503	.371	1	.543	.736
	Middelgroot	1.435	.389	13.584	1	.000	4.198
	Constant	-2.619	.417	39.524	1	.000	.073

a. Variable(s) entered on step 1: Afkomst (landelijk of lokaal), Regio, Gemeentegrootte.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabelen afkomst, regio en gemeentegrootte is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabelen afkomst en gemeentegrootte (middelklein) zijn wel significant (Sig. ≤ 0.05). De variabele regio (zuid) is niet significant.

Wanneer wordt gekeken naar de rest van de uitkomsten van de multiple logistische regressieanalyses met drie onafhankelijke variabelen (zie bijlage 3.2, 3.3 en 3.4) valt te constateren dat alle modellen significant verschillen van het kale model, waarbij alleen afkomst en gemeentegrootte binnen het model significant zijn.

Wanneer naar vier onafhankelijke variabelen wordt gekeken valt te concluderen dat nieuwe en lokale partijen, die vertegenwoordigd zijn in de gemeenteraad van een middelgrote gemeenten in de regio oost de grootste kans hebben op fractieafsplitsingen (namelijk 37,1%). De kleinste kans hebben oude, landelijke partijen uit een kleine gemeente in de zuidelijke regio (namelijk 1,7%). In bijlage 4.1 is een overzicht te vinden van alle multiple logistische regressieanalyses en de kansberekeningen met vier onafhankelijke variabelen.

Het model (zie tabel 17) met daarin alle onafhankelijke variabelen verschilt significant van het kale model. Er is echter weinig samenhang ($R^2 = 0.115$) tussen de variabelen en fractieafsplitsingen. Binnen het model zijn alleen de variabelen afkomst en gemeentegrootte significant.

Tabel 17: Output logistische regressieanalyse variabelen bestaansduur, afkomst, regio en gemeentegrootte

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	29.186	8	.000
	Block	29.186	8	.000
	Model	29.186	8	.000

- Het model met daarin alle onafhankelijke variabelen verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	280.838 ^a	.042	.115

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.115 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen en fractieafsplitsingen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bestaansduur	.091	.411	.049	1	.824	1.096
	Afkomst	-1.077	.342	9.934	1	.002	.341
	Zuid			1.821	3	.610	
	Noord	.211	.595	.126	1	.723	1.235
	Oost	.594	.487	1.488	1	.222	1.812
	West	.108	.451	.057	1	.811	1.114
	Middelklein			18.615	3	.000	
	Groot	.218	.657	.110	1	.740	1.243
	Klein	-.305	.503	.367	1	.545	.737
	Middelgroot	1.436	.389	13.608	1	.000	4.204
	Constant	-2.648	.437	36.697	1	.000	.071

a. Variable(s) entered on step 1: Bestaansduur (oud of nieuw), Afkomst (landelijk of lokaal), Regio, Gemeentegrootte.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabelen afkomst en gemeentegrootte (middelklein) zijn redelijk groot voor de voorspelling van de logit en P. Deze variabelen zijn ook significant (Sig. ≤ 0.05)

4.3 De werking van fractieafsplittingsen

Zoals in de vorige paragraaf al naar voren kwam hebben 41 politieke partijen uit de steekproef gedurende de onderzoeksperiode te maken gehad met één of meerdere fractieafsplittingsen. In totaal splitste 49 raadsleden zich af van deze partijen. De afscheidingen vonden vrij geleidelijk over de onderzoeksperiode plaats. In deze paragraaf wordt gekeken naar de werking van de fractieafsplittingsen. Aan bod komen de aanleidingen die ten grondslag lagen aan de verschillende afsplittingsen, en de richting (nieuwe fractie, bestaande fractie) die de afgevaardigden opgingen na hun afscheiding.

De achtergrond van de fractieafsplittingsen lag in persoonlijke tegenstellingen en/ of inhoudelijke verschillen. Bij persoonlijke tegenstellingen gaat het om de verstandhouding tussen de raadsleden van een fractie onderling, en ten opzichte van de partij. Wanneer wordt gesproken over inhoudelijke verschillen gaat het om tegenstellingen in de opvattingen over het te voeren beleid.

Persoonlijke tegenstellingen lagen onder andere ten grondslag aan de afsplittingsen van de raadsleden Martin Velten en Magda Remmers. Velten, een raadslid in de gemeenteraad van Borne (Overijssel), een middelkleine gemeente, werd op 13 oktober 2010 door zijn fractiegenoten uit de CDA fractie gezet, vanwege een gebrek aan vertrouwen. Remmers, lid

van de gemeenteraad van de kleine gemeente Bellingwedde (Groningen), stapte daarentegen in mei 2011 zelf uit de VVD fractie omdat zij niet overweg kon met het partijbestuur.

Naast de persoonlijke tegenstellingen lagen er ook inhoudelijke tegenstellingen ten grondslag aan de afsplitsing van Remmers. Zij kon zich namelijk niet vinden in de koers van de partij. Ook de raadsleden Frans van der Lee en Ans Putman splitsten zich af van hun fracties vanwege inhoudelijke verschillen. Van der Lee, raadslid in de gemeenteraad van de middelkleine gemeente Heusden (Noord-Brabant) stapte in maart 2011 uit de fractie van Heusden EEN, vanwege meningsverschillen over de richting van de partij. Putman verliet in september 2011 de PvdA fractie in de gemeenteraad van Doetinchem (Gelderland), een middelgrote gemeente, vanwege een inhoudelijk meningsverschil over de Domus voorziening in Wehl (Gelderland).

Van de afgesplitste raadsleden gingen er eenenveertig verder in een nieuw gevormde fractie. Acht raadsleden sloten zich aan bij een andere, al bestaande fractie. De eerder genoemde raadsleden Velten, Remmers, Van der Lee en Putman vormden respectievelijk de nieuwe fracties Borne Nu!, Fractie Remmers, Heusden Transparant en Partij voor Burgers (PvB). Naast Velten bestond de fractie Borne Nu! uit Henk van den Berg, die zich in dezelfde periode had afgesplitst van de PvdA fractie. Van der Lee kreeg in januari 2012 gezelschap binnen de fractie van Heusden Transparant van Patrick van der Steen, die zich ook had afgesplitst van de fractie van Heusden EEN. Een voorbeeld van een raadslid die zich aansloot bij een bestaande fractie is Ton Stoffels. Hij scheidde zich in maart 2011 af van TROTS in de gemeenteraad van de middelgrote gemeente Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland), en stapte over naar de VVD. Dit omdat hij naar zijn mening de kiezers beter kon bedienen binnen deze partij.

Conclusie

Dit onderzoek richt zich op de fractieafsplittingsen binnen de Nederlandse gemeenteraden. Dit betekent dat één of meerdere raadsleden zich op een bepaald moment afsplitsen van hun fractie en verdergaan als onafhankelijke leden, of zich aansluiten bij een andere, al bestaande, fractie. Fractieafplitsing is een controversieel verschijnsel dat steeds vaker voorkomt binnen de Nederlandse gemeenteraden (Fransman, 2006, 2009), en dikwijls leidt tot moeizame besluitvorming en minder stabiele colleges (Fransman, 2009; Korsten & Schoenmaker, 2011).

In het onderzoek wordt gekeken of er statistische verbanden bestaan tussen de kenmerken van een politieke partij (partijkenmerken) en de karakteristieken van de gemeente waarin de

partij actief is (gemeentekennmerken), en (de kans) op fractieafsplitsingen. Dit is interessant omdat afscheidingen mogelijk iets zeggen over de eenheid van politieke partijen, iets wat van belang is voor zowel de politieke wetenschap als voor de politiek zelf (Andeweg & Thomassen, 2010). Hiernaast kunnen afsplitsingen vanuit normatief perspectief als ongewenst worden beschouwd (De Bok, 2010).

De maatschappelijke relevantie van het onderzoek ligt in het informeren van het electoraat over de kans op fractieafscheidingen voor politieke partijen in de gemeenteraad met bepaalde kenmerken, of voor partijen die actief zijn in een gemeente met specifieke karakteristieken (of een combinatie van beiden). De wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek ligt in het oplossen van een kennisprobleem, aangezien er nog geen overeenkomstig onderzoek lijkt te zijn gedaan.

Het onderzoek richt zich op de partijenmerken bestaansduur (oude en nieuwe partijen) en afkomst (landelijke en lokale partijen), en de gemeentekennmerken regio en gemeentegrootte, waarvan mogelijk te verwachten viel dat zij in (statistisch) verband staan met afsplitsingen. Betreffende deze partij- en gemeentekennmerken zijn naar aanleiding van de bestudering van al bestaande wetenschappelijke literatuur over het specifieke onderwerp, en andere aspecten binnen de (lokale) politiek, een aantal hypothesen opgesteld. De vraag is of deze hypothesen (gedeeltelijk) kunnen worden aangenomen of moeten worden verworpen.

Nieuwe politieke partijen hebben een grotere kans om met fractieafsplitsingen te maken te krijgen dan oude partijen. Deze hypothese wordt verworpen. Ondanks dat nieuwe partijen verhoudingsgewijs vaker te maken kregen met afscheidingen is er geen statistisch significant verband gevonden tussen de variabelen bestaansduur en fractieafsplitsingen. Wanneer er naar meerdere onafhankelijke variabelen wordt gekeken (multiple logistische regressie) is het relatieve belang van de variabele bestaansduur ook gering.

Lokale partijen hebben een grotere kans om met fractieafsplitsingen te maken te krijgen dan partijen met een landelijke partijorganisatie. Deze tweede hypothese wordt aangenomen. Lokale partijen hebben een grotere kans op fractieafsplitsingen dan landelijke partijen. Er is sprake van een statistisch significant verband tussen de variabelen afkomst en afsplitsingen, al is de samenhang zwak. Het relatieve belang van het kenmerk afkomst is wanneer wordt gekeken naar meerdere variabelen (multiple logistische regressie) relatief groot.

De constatering dat lokale partijen een grotere kans hebben op afscheidingen dan landelijke partijen zou voor het electoraat (mede gelet op de gevolgen van afscheidingen) een goede reden kunnen zijn om bijvoorbeeld niet op een lokale partij te stemmen. Hiernaast zou de waarneming iets (voorspellend) kunnen zeggen over de kans op afscheidingen bij regionale

partijen die vertegenwoordigd zijn in de Provinciale Staten, die net als lokale partijen geen landelijke partijorganisatie hebben. Wellicht zegt het ook iets over de afscheidingen bij lokale en regionale partijen buiten Nederland.

Er bestaan verschillen in de kans op fractieafsplittingsen tussen de partijen uit de verschillende regio's. Deze hypothese wordt verworpen. Er zijn verschillen te zien betreffende het aantal fractieafsplittingsen tussen de politieke partijen uit de verschillende regio's. Er bestaat echter geen statistisch significant verband tussen de variabelen regio en fractieafsplitting. Het relatieve belang van het kenmerk regio is (bij multiple logistische regressie) betrekkelijk klein.

Politieke partijen die vertegenwoordigd zijn in een gemeente met een klein aantal inwoners hebben een grotere kans om met fractieafsplittingsen te maken te krijgen dan partijen die vertegenwoordigd zijn in een gemeente met een groot aantal inwoners. Deze hypothese wordt verworpen. Er bestaat een statistisch significant verband tussen de variabelen gemeentegrootte en fractieafsplittingsen. Echter krijgen partijen in kleine gemeenten juist minder met afscheidingen te maken dan respectievelijk partijen in middelgrote, grote, en middelkleine gemeenten.

Inwoners van middelkleine gemeenten dienen er zodoende rekening mee te houden dat de kans op afscheidingen groter is in de raad van hun gemeente, in vergelijking met achtereenvolgens grote, middelgrote en kleine gemeenten. De kans op bestuurlijke problemen is hierdoor ook groter. Net als bij de variabele afkomst zou de vaststelling omtrent de gemeentegrootte iets kunnen zeggen over de kans op fractieafscheidingsen binnen de Provinciale Staten, kijkend naar het aantal inwoners per provincie. Ook kan het iets zeggen over de afscheidingen in de landelijke politiek wanneer landen (landgrootte) met elkaar vergeleken worden.

Wanneer naar de afsplittingsen in de Nederlandse gemeenteraden, die vrij geleidelijk over de onderzoeksperiode plaatsvonden, wordt gekeken valt te constateren dat de achtergrond hiervan lag in persoonlijke tegenstellingen en/ of inhoudelijke verschillen. Bij persoonlijke tegenstellingen gaat het om de verstandhouding tussen de raadsleden van een fractie onderling, en ten opzichte van de partij. Wanneer wordt gesproken over inhoudelijke verschillen gaat het om tegenstellingen in opvattingen over het te voeren beleid. Van de afgesplitste raadsleden gingen er eenenveertig verder in een nieuw gevormde fractie. Acht raadsleden sloten zich aan bij een andere, al bestaande fractie.

Naar aanleiding van dit onderzoek zijn er verschillende ideeën te geven over mogelijk vervolgonderzoek. Er kan bijvoorbeeld een soortgelijk onderzoek gedaan worden naar de

fractieafscheidings binnen de Provinciale Staten. Ook kan er gekeken worden naar het succes van de (door afscheidingen) nieuw gevormde (lokale) fracties en de politieke partijen die te maken hebben gekregen met fractieafsplittings bij de eerstvolgende verkiezingen. Er kan bovendien worden gekeken naar het verband tussen een bepaalde partij (of positie in het politieke spectrum) en de kans op fractieafscheidings.

Referentielijst

- Almelo Nieuws (2010, 13 oktober). *CDA Borne zet raadslid Velten uit fractie*. Geraadpleegd op 2 september 2012 via http://www.almelonieuws.nl/nieuws/overijsselsnieuws/c7553_CDA_Borne_zet_raadslid_Velten_uit_fractie/index.html
- Andeweg, R.B. & Thomassen, J.J.A. (2010). Pathways to party unity: Sanctions, loyalty, homogeneity and division of labour in the Dutch parliament. *Party Politics* 17(5) : 655-672.
- Boogers, M. (2010). *Lokale politiek in Nederland: De logica en dynamiek van plaatselijke politiek*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Boogers, M., Lucardie, P. & Voerman, G. (2006). *Lokale politieke groeperingen: belangenbehartiging, protest en lokalisme*. Geraadpleegd op 17 februari 2012 via <http://dnpp.eldoc.ub.rug.nl/FILES/root/pubs/lokalisme/lokalisme.pdf>
- Brand, C. (2012). *'We moeten onze mouwen opstropen. Het zal nog moeilijk genoeg worden': De LPF en andere politieke gelukzoekers*. Geraadpleegd op 21 oktober 2012 via www.ru.nl/publish/pages/653252/mouwen_opstropen.pdf
- Buitenwerf, A. (2012, 6 maart). *Raadslid Rein Suurd per direct weg bij Opsterlands Belang*. Geraadpleegd op 2 september 2012 via <http://www.dewoudklank.nl/gemeentenieuws/6052/raadslid-rein-suurd-per-direct-weg-bij-opsterlands-belang/>
- Burgerforum Kiesstelsel (2006). *Met één stem meer keus*. Geraadpleegd op 16 december 2011 via <http://www.parlement.com/9291000/d/advbrgk.pdf>
- Castenmiller, P. & Tjalma-den Oudsten, H. (2004). De ontdekking van het raadslid. In J. Hippe, A.P.M. Lucardie & G. Voerman (red.), *Jaarboek 2003 DNPP*. (pp. 274-291). Groningen: DNPP.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (2010). *Sociale samenhang: Participatie, vertrouwen en integratie*. Geraadpleegd op 24 februari 2013 via <http://vwenschede.netivity.nl/data/styleit/Sociale%20Samenhang%20CBS%20dec%202010.pdf#page=71>
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (n.d.). *CBS Statline*. Geraadpleegd op 15 januari

- 2012 via <http://statline.cbs.nl/statweb/>
- De Bok, M. (2010). *Van abdicatie tot zetelroof: Begrippen uit het staatsrecht verklaard door Max de Bok*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- De Vocht, A. (2008). *Basishandboek SPSS 15 voor Windows*. Utrecht: Bijleveld Press.
- Denters, S.A.H., De Groot, M. & Klok, P.J. (2008). Een wezenlijke vertegenwoordiging der burgerij: Over de rollen van de gemeenteraad na de dualisering van het gemeentebestuur. In D. Hanemaayer, Y. Wever, M. Sinnema & Y. van den Berg (red.), *Staat van dualisering*. (pp. 59-73). Den Haag: B&A.
- Denters, S.A.H., De Groot, M. & Klok, P.J. (2011). 'Staan voor' en 'gaan voor' Vertegenwoordiging in de lokale democratie. In R.B. Andeweg & J.J.A. Thomassen (red.), *Democratie doorgelicht: Het functioneren van de Nederlandse democratie*. (pp. 369-384). Leiden: Leiden University Press.
- Denters, S.A.H., De Jong, H.M. & Thomassen, J.J.A. (1990). *Kwaliteit van gemeenten*. Den Haag: Vuga.
- Denters, S.A.H. & De Jong, H.M. (1992). *Tussen burger en bestuur: Een empirisch onderzoek naar de positie van het raadslid in de Overijsselse gemeenten*. Enschede: CBOO.
- Denters, S.A.H. & Van de Kolk, H. (1993). *Leden van de raad, ...: Hoe zien raadsleden uit zeven grote gemeenten het raadslidmaatschap?* Delft: Uitgeverij Eburon.
- Derksen, W. (2001). *Lokale partijen, een andere politiek: Een onderzoek naar de lokale partijen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1998*. Geraadpleegd op 29 maart 2012 via <http://dnpp.eldoc.ub.rug.nl/FILES/root/jb-dnpp/jb2001/derksen.pdf>
- Drenthe, L. (2011, 6 mei). *Crisis in VVD Bedllingwedde*. Geraadpleegd op 17 augustus 2012 via http://www.persburo.eu/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1&limit=19&limitstart=190
- Edestad.nl (2012, 12 februari). *Charifa el Kaddouri stapt uit raadsfractie PvdA Ede*. Geraadpleegd op 2 september 2012 via http://www.edestad.nl/_incs/charifa_el_kaddouri_stapt_uit_de_pvda_22612279.html
- Fransman, J. (2006). *Versnippering en zetelroof*. Geraadpleegd op 13 december 2011 via http://www.wbs.nl/system/files/fransman_jean_interventie_versnippering_en_zetelroof_sd2006-1_2.pdf
- Fransman, J. (2009). *Politieke versnippering, een permanent verschijnsel van de crisis in het lokaal bestuur*. In Van den Berg, J.Th.J., Meurs, E., Van Omme, A.M., Stein, M.F. & Vis, J. (red.), *Humeurige volk, rusteloze politiek: Een vooruitblik op de gemeenteraadsverkiezingen van 2010*. (pp. 58-66). Den Haag: SDU.

- Hins, A.W. & Peters, J.A. (2003). *Kroniek van het Nederlands en Europees staats- en institutioneel recht*. Geraadpleegd op 19 november 2011 via http://www.ivir.nl/publicaties/hins/Kroniek_NJB_10_2003.pdf
- Janssen, J.I.H. & A.F.A. Korsten (2002). *De wederopstanding van lokale lijsten: Paper politicologenetmaal 2002*. Geraadpleegd op 28 maart 2012 via <http://arnokorsten.nl/PDF/Gemeente/De%20wederopstanding%20van%20lokale%20lijsten.pdf>
- Kiesraad (n.d.). *Databank voor verkiezingsuitslagen: Verkiezingsuitslagen Eerste Kamer 2007 - Nederland*. Geraadpleegd via <http://www.verkiezingsuitslagen.nl/>
- Kiesraad (n.d.). *Databank voor verkiezingsuitslagen: Verkiezingsuitslagen Gemeenteraad 2006*. Geraadpleegd via <http://www.verkiezingsuitslagen.nl/>
- Kiesraad (n.d.). *Databank voor verkiezingsuitslagen: Verkiezingsuitslagen Gemeenteraad 2010*. Geraadpleegd via <http://www.verkiezingsuitslagen.nl/>
- Kiesraad (n.d.). *Databank voor verkiezingsuitslagen: Verkiezingsuitslagen Tweede Kamer 2006 - Nederland*. Geraadpleegd via <http://www.verkiezingsuitslagen.nl/>
- Kiesraad (n.d.). *Databank voor verkiezingsuitslagen: Verkiezingsuitslagen Tweede Kamer 2010 - Nederland*. Geraadpleegd via <http://www.verkiezingsuitslagen.nl/>
- Koole, R. (2010). *Mensenwerk: Herinneringen van een partijorganisatie, 2001-2007*. Amsterdam: Bert Bakker.
- Korsten, A. & Schoenmaker, M. (2011). Gezond bestuur en bestuurlijke probleemgemeenten. *Tijd voor de bestuurschout? Bestuurswetenschappen 3* (2011): 28-49.
- Lijst 7 (2011, 23 mei). *Oostflakkee Lijst 7 neemt afscheid van Frits Kroeze*. Geraadpleegd op 2 september 2012 via <http://igo.nl/nieuws/algemeen/artikel/4056/Oostflakkee-Lijst-7-neemt-afstand-van-Frits-Kroeze>
- Limburger (2010, 4 oktober). *Overigens gaat raadslid Marcel Smeets als eenmansfractie verder in de Meerssense raad Hij stapt 'om persoonlijke redenen' uit de CDA-fractie*. Geraadpleegd op 2 september 2012 via <http://www.limburger.nl/article/20101004/FEEDGROUP01/310049961>
- Lucardie, A.M.P. (2002). Van profeten en zwepen, regeringspartners en volkstrubunen: Een beschouwing over de opkomst en rol van nieuwe partijen in het Nederlandse politieke bestel. In C.C. van Baalen, W. Breedveld, J.W.L. Brouwer, P.G.T.W. van Griensven, J.J.M. Ramakers & W.R. Secker (red.), *Jaarboek parlementaire geschiedenis: Nieuwkomers in de politiek*. (pp. 10-19). Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Lucardie, A.M.P., Marchand, A. & Voerman, G. (2007). *Fricitie in de fractie*. Geraadpleegd op 18 november 2011 via <http://irs.ub.rug.nl/dbi/48737b3461744>

- Optimaal FM (2011, 16 september). *Raadslid Putman stapt uit Doetinchemse PvdA-fractie*. Geraadpleegd op 2 september 2012 via http://www.optimaalfm.nl/index.php/id_pagina/24426/raadslid-putman-stapt-uit-doetinchemse-pvda-fractie.html
- Parlement & Politiek (n.d.). *Drs. M.C.F. (Rita) Verdonk*. Geraadpleegd op 1 december 2012 via http://www.parlement.com/id/vggf1fmjymy3/m_c_f_rita_verdonk
- Parlement & Politiek (n.d.). *H. (Hero) Brinkman*. Geraadpleegd op 1 december 2012 via http://www.parlement.com/id/vhfp2rg4ourq/h_hero_brinkman
- Parlement & Politiek (n.d.). *Partij voor de Vrijheid (PVV)*. Geraadpleegd op 1 december 2012 via http://www.parlement.com/id/vhnnmt7m4rqi/partij_voor_de_vrijheid_pvv
- Pennings, M. (2012, 7 februari). *Oosterhoutse raadsleden stappen uit PvdA-fractie*. Geraadpleegd op 2 september 2012 via <http://www.omroepbrabant.nl/?news/169272952/Oosterhoutse+raadsleden+stappen+uit+PvdA-fractie.aspx>
- Schoenmaker, M. (2011). *Bestuurlijk gedonder: Onderzoek naar bestuurlijke probleemgemeenten in Nederland, 1998-2010*. Nijmegen: WLP.
- Stadsblad 's-Hertogenbosch (2011, 19 oktober). *Trots gaat samen met VVD*. Geraadpleegd op <http://www.deweekkrant.nl/pages.php?page=1983512>
- Telegraaf (2011, 14 maart). *TON-raadslid in Capelle stapt over naar VVD*. Geraadpleegd op 2 september 2012 via http://www.telegraaf.nl/binnenland/9260279/_Raadslid_TON_naar_VVD_.html
- Te Velde, H. (2004). *Het wij-gevoel van een morele gemeenschap: Een politiek-culturele benadering van partijgeschiedenis*. Geraadpleegd op 1 december 2012 via <http://irs.ub.rug.nl/ppn/299126080>
- Tillie, J. (2003). *Een campagne van angst*. Geraadpleegd op 23 juni 2012 via http://oud.wbs.nl/uploads/publicaties/Tillie,%20Jean_Een%20campagne%20van%20angst_SD2003-3.pdf
- Thomassen, J.J.A. & Andeweg, R.B. (2005). Fractiediscipline: Vooroordelen en misverstanden. In J. Hippe, A.P.M. Lucardie, R. Kroeze, N. van de Walle & G. Voerman (red.), *Jaarboek 2005 DNPP*. (pp. 154-174). Groningen: DNPP.
- Van Halder, F. (2012, 14 augustus). *Heusden Eén houdt kikkers niet in de emmer*. Geraadpleegd op 2 september 2012 via <http://www.heusdentransparant.nl/files/Heusden-Een-14082012.pdf>
- Van Kessel, S. & Krouwel, A. (2011). Van vergankelijke radicale dissidenten tot kwelgeesten van de gevestigde orde: Nieuwe politieke partijen in Nederland en de toekomst van de representatieve democratie. In R.B. Andeweg & J.J.A. Thomassen (red.), *Democratie*

- doorgezicht: Het functioneren van de Nederlandse democratie.* (pp. 301-317). Leiden: Leiden University Press.
- Van Tilburg, M. (1990). *Provinciaal of nationaal? Het provinciale en democratische karakter van de Statenverkiezingen. Jaarboek 1990 DNPP.* Groningen: DNPP.
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) (n.d.). *Fracties (vorming, afsplitsing).* Geraadpleegd op 16 december 2011 via <http://www.vng.nl/smartsite.dws?id=59090>
- Voerman, G. & Boogers, M. (2006). *Rekrutering door politieke partijen bij gemeenteraadsverkiezingen.* Geraadpleegd op 18 december 2011 via <http://dnpp.eldoc.ub.rug.nl/FILES/root/pubs/rekrutering06/06-rekrut-raadsverk.pdf>
- Wiedeman, H. (n.d.). *de heer Hans Wiedeman.* Geraadpleegd op 9 augustus 2012 via <https://gemeenteraad.bloemendaal.nl/Organisatie/de-heer-hans-wiedeman>
- Witsen Elias Kensenhuis (n.d.). *Hoe het werkelijk is gebeurd.* Geraadpleegd op 2 september 2012 via <http://www.wekdordrecht.nl/FractieWEK.php>

Bijlagen

Bijlage 1. Onderzochte partijen op regio, gemeentegrootte en gemeente

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
PvdA	Bellingwedde (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
Plaatselijk Belang Bellingwedde	Bellingwedde (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
SP	Bellingwedde (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
VVD	Bellingwedde (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
CDA	Bellingwedde (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
GroenLinks	Bellingwedde (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
PvdA	Eemsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
Gemeentebelangen	Eemsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
CDA	Eemsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
ChristenUnie	Eemsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
GroenLinks	Eemsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
VVD	Eemsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
VVD	Haren (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
D66	Haren (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
PvdA	Haren (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
GroenLinks	Haren (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
CDA	Haren (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
Gezond Verstand Haren	Haren (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
ChristenUnie	Haren (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
PvdA	Leek (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
CDA	Leek (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
VVD	Leek (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
GroenLinks	Leek (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
ChristenUnie	Leek (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
D66	Leek (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
CDA	Loppersum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
Loppersum Vooruit	Loppersum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
PvdA	Loppersum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
GroenLinks	Loppersum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
Gemeentebelangen Loppersum/D66	Loppersum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
ChristenUnie	Loppersum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
VVD	Loppersum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
Samen voor Pekela	Pekela (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
PvdA	Pekela (Groningen)	Noord-Nederland	Klein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
SP	Pekela (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
GroenLinks	Pekela (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
VVD	Pekela (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
CDA	Pekela (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
PvdA	Terschelling (Friesland)	Noord-Nederland	Klein
Plaatselijk Belang Terschelling	Terschelling (Friesland)	Noord-Nederland	Klein
VVD	Terschelling (Friesland)	Noord-Nederland	Klein
CDA	Terschelling (Friesland)	Noord-Nederland	Klein
PvdA	Winsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
Gemeentebelangen Winsum	Winsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
CDA	Winsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
VVD	Winsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
ChristenUnie	Winsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
GroenLinks	Winsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
D66	Winsum (Groningen)	Noord-Nederland	Klein
VVD	Coevorden (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
PvdA	Coevorden (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
CDA	Coevorden (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
PAC	Coevorden (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
Gemeentebelangen	Coevorden (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
D66	Coevorden (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
Gemeentebelangen Franekeradeel	Franekeradeel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
CDA	Franekeradeel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
PvdA	Franekeradeel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
Frysk Nasjonale Partij	Franekeradeel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
VVD	Franekeradeel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Franekeradeel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
D66	Franekeradeel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Franekeradeel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
PvdA	Midden-Drenthe (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
CDA	Midden-Drenthe (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
VVD	Midden-Drenthe (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
Gemeentebelangen S-B-W	Midden-Drenthe (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Midden-Drenthe (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
Gemeente Belangen MD	Midden-Drenthe (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
D66	Midden-Drenthe (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Midden-Drenthe (Drenthe)	Noord-Nederland	Middelklein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
Opsterlands Belang	Opsterland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
PvdA	Opsterland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
CDA	Opsterland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Opsterland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
VVD	Opsterland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
OpsterLanders	Opsterland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
D66	Opsterland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
CDA	Tytsjerksteradiel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
Frysk Nasjonale Partij	Tytsjerksteradiel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
PvdA	Tytsjerksteradiel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
VVD	Tytsjerksteradiel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Tytsjerksteradiel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Tytsjerksteradiel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
Gemeentebelangen Tietjerksteradeel	Tytsjerksteradiel (Friesland)	Noord-Nederland	Middelklein
PvdA	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
CDA	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
ChristenUnie	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
VVD	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
Smallingerlands Belang	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
Frysk Nasjonale Partij	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
SP	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
GroenLinks	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
Gemeentebelangen Smallingerland	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
D66	Smallingerland (Friesland)	Noord-Nederland	Middelgroot
PvdA	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
VVD	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
GroenLinks	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
Stadspartij	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
SP	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
D66	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
CDA	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
ChristenUnie	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
Student en Stad	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
Partij voor de Dieren	Groningen (Groningen)	Noord-Nederland	Groot
ChristenUnie	Hattem (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
PvdA	Hattem (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
CDA	Hattem (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
VVD	Hattem (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
D66	Hattem (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
PvdA	Millingen aan de Rijn (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
Gemeente Jeugd- en Sportbelangen	Millingen aan de Rijn (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
CDA	Millingen aan de Rijn (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
VVD	Millingen aan de Rijn (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
Belangen Gelders Eiland	Rijnwaarden (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
CDA	Rijnwaarden (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
Lijst Lobith-Tolkamer	Rijnwaarden (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
PvdA	Rijnwaarden (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
PvdA/GroenLinks	Ubbergen (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
Combinatie '90	Ubbergen (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
Ubbergen Anders	Ubbergen (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
CDA	Ubbergen (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
VVD	Ubbergen (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
D66	Ubbergen (Gelderland)	Oost-Nederland	Klein
Gemeentebelangen 1990	Borne (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Borne (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Borne (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Borne (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
D66	Borne (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Culemborg (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Culemborg (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Culemborg (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
D66	Culemborg (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Culemborg (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
SP	Culemborg (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Culemborg (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Lokaal Alternatief	Duiven (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Duiven (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Duiven (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Duiven (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Duiven (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
SP	Duiven (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Pro Duiven	Duiven (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Dorpsbelangen	Geldermalsen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Geldermalsen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
CDA	Geldermalsen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Geldermalsen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
SGP	Geldermalsen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
D66	Geldermalsen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Hof van Twente (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Hof van Twente (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Hof van Twente (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
D66	Hof van Twente (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
Gemeente Belangen	Hof van Twente (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
SP	Hof van Twente (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
Burger Partij Hof	Hof van Twente (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Maasdriel (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Maasdriel (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Samen Sterk Maasdriel	Maasdriel (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Maasdriel (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Maasdriel (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Noordoostpolder (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Noordoostpolder (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelklein
ChristenUnie/SGP	Noordoostpolder (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Noordoostpolder (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelklein
Politieke Unie voor een leefbare NOP	Noordoostpolder (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelklein
ONS Noordoostpolder	Noordoostpolder (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelklein
D66	Noordoostpolder (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelklein
Partij van vrije Poldermensen	Noordoostpolder (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Noordoostpolder (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Oost Gelre (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Oost Gelre (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
OOG	Oost Gelre (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Oost Gelre (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
GGP/D66	Oost Gelre (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Raalte (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
Gemeentebelangen Raalte	Raalte (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Raalte (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Raalte (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
SP	Raalte (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
Lokaal Alternatief	Raalte (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
D66	Raalte (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
PvdA	Steenwijkerland (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Steenwijkerland (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Steenwijkerland (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
Christelijke Partij Burgerbelangen	Steenwijkerland (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
BuitenGewoon Leefbaar	Steenwijkerland (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Steenwijkerland (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
Progressief Alternatief Steenwijkerland	Steenwijkerland (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
D66	Steenwijkerland (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
SP	Steenwijkerland (Overijssel)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Voorst (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Gemeente Belangen Voorst	Voorst (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA/GroenLinks	Voorst (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Liberaal 2000	Voorst (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Voorst (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
D66	Voorst (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Winterswijk's Belang	Winterswijk (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Winterswijk (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Winterswijk (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Winterswijk (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
SP	Winterswijk (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Progressief Winterswijk	Winterswijk (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Zutphen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Stadspartij Zutphen Warnsveld	Zutphen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
VVD	Zutphen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Zutphen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
D66	Zutphen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
Burgerbelang Zutphen Warnsveld	Zutphen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
CDA	Zutphen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
SP	Zutphen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Zutphen (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelklein
PvdA	Doetinchem (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelgroot
CDA	Doetinchem (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelgroot
VVD	Doetinchem (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelgroot
GroenLinks	Doetinchem (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelgroot
SP	Doetinchem (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelgroot
D66	Doetinchem (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelgroot
SGP/ChristenUnie	Doetinchem (Gelderland)	Oost-Nederland	Middelgroot

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
VVD	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
PvdA	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
Inwoners Partij Lelystad	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
ChristenUnie	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
GroenLinks	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
CDA	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
D66	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
Trots Op Nederland Lijst Rita Verdonk	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
SP	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
Leefbaar Lelystad	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
STADS-Partij	Lelystad (Flevoland)	Oost-Nederland	Middelgroot
CDA	Ede (Gelderland)	Oost-Nederland	Groot
SGP	Ede (Gelderland)	Oost-Nederland	Groot
VVD	Ede (Gelderland)	Oost-Nederland	Groot
ChristenUnie	Ede (Gelderland)	Oost-Nederland	Groot
PvdA	Ede (Gelderland)	Oost-Nederland	Groot
Gemeente-Belangen	Ede (Gelderland)	Oost-Nederland	Groot
GroenLinks/Progressief Ede	Ede (Gelderland)	Oost-Nederland	Groot
D66	Ede (Gelderland)	Oost-Nederland	Groot
Burgerbelangen	Ede (Gelderland)	Oost-Nederland	Groot
PvdA	Zwolle (Overijssel)	Oost-Nederland	Groot
VVD	Zwolle (Overijssel)	Oost-Nederland	Groot
CDA	Zwolle (Overijssel)	Oost-Nederland	Groot
ChristenUnie	Zwolle (Overijssel)	Oost-Nederland	Groot
GroenLinks	Zwolle (Overijssel)	Oost-Nederland	Groot
Swollwacht	Zwolle (Overijssel)	Oost-Nederland	Groot
D66	Zwolle (Overijssel)	Oost-Nederland	Groot
SP	Zwolle (Overijssel)	Oost-Nederland	Groot
CDA	Baarle-Nassau (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Keerpunt '98	Baarle-Nassau (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Vooruitstrevende Partij Baarle	Baarle-Nassau (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Fractie Ulicoten	Baarle-Nassau (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
VVD	Baarle-Nassau (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
CDA	Bergen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
VVD	Bergen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Progressieve Combinatie PvdA/D66	Bergen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
KERN	Bergen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
CDA	Gennep (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
KERN	Gennep (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
D66	Gennep (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
PvdA	Gennep (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
VVD	Gennep (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
CDA	Heeze-Leende (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Lokaal Heeze-Leende	Heeze-Leende (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
VVD	Heeze-Leende (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
D66	Heeze-Leende (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
PvdA	Heeze-Leende (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Frans Maas voor Oud en Jong	Heeze-Leende (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Partij Jo Dejong	Meerssen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
VVD	Meerssen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Partij Groot Meerssen	Meerssen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
CDA	Meerssen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
PvdA/GroenLinks/D66	Meerssen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
CDA	Nuth (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
VVD	Nuth (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Politieke Partij Leefbaar Nuth	Nuth (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
GroenLinks	Nuth (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
PvdA	Nuth (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Groot-Nuth	Nuth (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Trots Op Nederland Lijst Rita Verdonk	Nuth (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Lokale Partij Nuth	Nuth (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Vernieuwingsgroep	Schinnen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
CDA	Schinnen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
PvdA	Schinnen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
VVD	Schinnen (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
CDA	Someren (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Gemeenschaplijst Someren-Eind en Sluis XIII	Someren (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Lieropse Lijst	Someren (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Lijst Someren-Heide	Someren (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
VVD	Someren (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
PvdA	Someren (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Leefbaar Someren	Someren (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Klein
Democraten Voerendaal	Voerendaal (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
CDA	Voerendaal (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Voerendaal Actief	Voerendaal (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
D66	Voerendaal (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
PvdA	Voerendaal (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
VVD	Voerendaal (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Algemeen GemeenschapsBelang	Voerendaal (Limburg)	Zuid-Nederland	Klein
Balans	Boxtel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Combinatie '95	Boxtel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
PvdA/GroenLinks	Boxtel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Democratische Partij Boxtel-Liempde	Boxtel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Boxtel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
SP	Boxtel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
D66	Boxtel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Boxtels Belang	Boxtel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Boxtel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Politieke Partij DOE !	Deurne (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Deurne (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
DeurneNU	Deurne (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Deurne (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
PvdA	Deurne (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Progressief Akkoord	Deurne (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Eijsden-Margraten (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
Samenwerkingsverband Margraten	Eijsden-Margraten (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
PvdA/D66/GroenLinks	Eijsden-Margraten (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
Partij Groot Eijsden	Eijsden-Margraten (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Eijsden-Margraten (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
Progressief Liberaal Eijsden Margraten	Eijsden-Margraten (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
Lokale Realisten	Gemert-Bakel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Gemert-Bakel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Dorpspartij	Gemert-Bakel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
PvdA	Gemert-Bakel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Gemert-Bakel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Heusden EEN	Heusden (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Gemeentebelangen	Heusden (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Democratische Midden Partij	Heusden (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Heusden (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Heusden (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
PvdA	Heusden (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Heusden (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
D66	Heusden (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
GBBL Ubach over Worms	Landgraaf (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
PvdA	Landgraaf (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Landgraaf (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
GBBL Nieuwenhagen	Landgraaf (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
GBBL Schaesberg	Landgraaf (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
SP	Landgraaf (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
Trots Op Nederland Lijst Rita Verdonk	Landgraaf (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Landgraaf (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Landgraaf (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
Onafhankelijk Moerdijk	Moerdijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Moerdijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Moerdijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
PvdA	Moerdijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Moerdijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
SP	Moerdijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Moerdijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Roerstreek Lokaal!	Roerdalen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Roerdalen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Roerdalen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
Jongerenlijst	Roerdalen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
Lijst Nissen/ Praktische Politiek	Roerdalen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
Democraten Roerdalen	Roerdalen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Steenbergen (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Steenbergen (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Gemeente Belangen/De Lokale Partij	Steenbergen (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Lijst Steenbergen Anders	Steenbergen (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
D66	Steenbergen (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
PvdA	Steenbergen (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Door!	Steenbergen (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Democratisch Dorpsbelang	Veghel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Veghel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Hart voor Veghel	Veghel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Veghel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
SP	Veghel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
Transparant, Evenwichtig, Leefbaar	Veghel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Gemeentebelangen Veghel	Veghel (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
LokaalBelang	Waalwijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Waalwijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Waalwijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
PvdA	Waalwijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
GroenLinksaf	Waalwijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Werknemersbelang	Waalwijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
D66	Waalwijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Waalwijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
SGP	Waalwijk (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
CDA	Zundert (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Zundert (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Dorpsbelangen	Zundert (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Agrarisch Belang	Zundert (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
PvdA	Zundert (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
Nieuw Zundert & Werknemersbelangen	Zundert (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
3dpartij	Zundert (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelklein
VVD	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
PvdA	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
Gemeentebelangen	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
CDA	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
Gezond Burger Verstand	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
GroenLinks	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
D66	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
GroenBrabant	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
SP	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
Onafhankelijke Fractie Oosterhout	Oosterhout (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Middelgroot
Geloofwaardig, Open en Betrouwbaar (tot 2005: Grevenbicht, Obbicht en Born)	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot
CDA	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot
Stadspartij Sittard/Geleen/Born	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot
GroenLinks	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot
PvdA	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot
VVD	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot
D66	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot
SP	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
Balans	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot
Trots Op Nederland Lijst Rita Verdonk	Sittard-Geleen (Limburg)	Zuid-Nederland	Middelgroot
VVD	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
GroenLinks	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
PvdA	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
Raadsgroepering Bosch Belang	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
CDA	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
Rosmalens Belang	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
SP	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
D66	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
Trots Op Nederland Lijst Rita Verdonk	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
Leefbaar 's-Hertogenbosch/Rosmalen	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
Stadspartij Knillis	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
Lijst-Hendrickx	's-Hertogenbosch (Noord-Brabant)	Zuid-Nederland	Groot
Lokaal Onafhankelijk Bernisse	Bernisse (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Bernisse (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA/D66	Bernisse (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Bernisse (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
De Liberalen	Bunnik (Utrecht)	West-Nederland	Klein
CDA	Bunnik (Utrecht)	West-Nederland	Klein
Perspectief 21	Bunnik (Utrecht)	West-Nederland	Klein
Dorpsbelang	Eemnes (Utrecht)	West-Nederland	Klein
VVD	Eemnes (Utrecht)	West-Nederland	Klein
CDA	Eemnes (Utrecht)	West-Nederland	Klein
PvdA	Eemnes (Utrecht)	West-Nederland	Klein
D66	Eemnes (Utrecht)	West-Nederland	Klein
CDA	Graafstroom (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
ChristenUnie	Graafstroom (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
SGP	Graafstroom (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Graafstroom (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Graafstroom (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Harenkarspel (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Harenkarspel (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Harenkarspel (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
Algemeen Belang'89	Harenkarspel (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
Harenkarspel in Beweging	Harenkarspel (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Laren (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
Larens Behoud	Laren (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
Liberaal Laren	Laren (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Laren (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Laren (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
D66	Laren (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Midden-Delfland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
Open-Groen-Progressief Midden-Delfland	Midden-Delfland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Midden-Delfland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
Mijn Partij	Midden-Delfland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Midden-Delfland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Nederlek (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Nederlek (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Nederlek (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
Werkgroep '84	Nederlek (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
SGP	Nederlek (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
Vrije Lijst Oostflakkee	Oostflakkee (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Oostflakkee (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
ChristenUnie	Oostflakkee (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
Lijst-Kroeze	Oostflakkee (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Oostflakkee (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
SGP	Oostflakkee (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Oostflakkee (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Ouderkerk (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Ouderkerk (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
ChristenUnie	Ouderkerk (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
SGP	Ouderkerk (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Ouderkerk (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
D66	Rijnwoude (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Rijnwoude (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Rijnwoude (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Rijnwoude (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
SGP/ChristenUnie	Rijnwoude (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Strijen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Strijen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
Strijens Belang	Strijen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Strijen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
GroenLinks	Strijen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
ChristenUnie	Strijen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
Vrije Kiesvereniging / Gemeentebelang	Vlist (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
SGP/ChristenUnie	Vlist (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Vlist (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Vlist (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Vlist (Zuid-Holland)	West-Nederland	Klein
Vereniging Liberaal Wormerland	Wormerland (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
SP	Wormerland (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Wormerland (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Wormerland (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
GroenLinks	Wormerland (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Wormerland (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
Zeevang Anders	Zeevang (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
Gemeente Belangen Zeevang	Zeevang (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
PvdA	Zeevang (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Zeevang (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
CDA	Zeevang (Noord-Holland)	West-Nederland	Klein
VVD	Barendrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Barendrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
SGP/ChristenUnie	Barendrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Barendrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Barendrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Barendrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Bloemendaal (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Bloemendaal (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Bloemendaal (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Bloemendaal (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Liberaal Bloemendaal	Bloemendaal (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Bloemendaal (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Bussum (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Bussum (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Bussum (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Bussum (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Bussum (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
BussumsBloei	Bussum (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Bussum (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Diemen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
PvdA	Diemen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Diemen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Leefbaar Diemen	Diemen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Diemen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
SP	Diemen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Diemen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Democraten Diemen	Diemen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Heemskerk (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Heemskerk (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Heemskerk (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Heemskerk (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Heemskerk (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Liberaal Heemskerk	Heemskerk (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Lijst-Wouters	Heemskerk (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
SGP/ChristenUnie	Hendrik-Ido-Ambacht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Hendrik-Ido-Ambacht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Hendrik-Ido-Ambacht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Hendrik-Ido-Ambacht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Gemeente Belangen	Hendrik-Ido-Ambacht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Hendrik-Ido-Ambacht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Ambacht Uw Belang	Hendrik-Ido-Ambacht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Huizen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Huizen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Huizen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Huizen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Dorpsbelangen Huizen	Huizen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Huizen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Leefbaar Huizen	Huizen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Huizen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
SGP	Huizen (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Koggenland (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Koggenland (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Gemeentebelangen Koggenland	Koggenland (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Koggenland (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
OK(é) - Partij	Koggenland (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Leiderdorp (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Burgerbelangen Leiderdorp	Leiderdorp (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
D66	Leiderdorp (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Leiderdorp (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Leiderdorp (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Leiderdorp (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Gemeentebelangen	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Progressief Westfriesland/GroenLinks	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Progressief Wervershoof 2010	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Andijker Belang	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Onafhankelijke Westfriese Partij	Medemblik (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Progressief Oegstgeest	Oegstgeest (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Leefbaar Oegstgeest	Oegstgeest (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Oegstgeest (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Oegstgeest (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
SGP	Reimerswaal (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Reimerswaal (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Reimerswaal (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
Leefbaar Reimerswaal	Reimerswaal (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Reimerswaal (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Reimerswaal (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
SGP/ChristenUnie	Sliedrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PRO Sliedrecht	Sliedrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Sliedrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Sliedrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Sliedrecht (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Teylingen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Teylingen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Teylingen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Teylingen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Trilokaal	Teylingen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Trots Op Nederland Lijst Rita Verdonk	Teylingen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Teylingen (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
SGP/ChristenUnie	Veere (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
CDA	Veere (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Veere (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA/GroenLinks	Veere (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
Dorpsbelangen en Toerisme Veere	Veere (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Veere (Zeeland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Wassenaar (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Wat Wassenaar Wil	Wassenaar (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Wassenaar (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Wassenaar (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Wassenaar (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
GroenLinks	Wassenaar (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
VVD	Zuidplas (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
CDA	Zuidplas (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
SGP	Zuidplas (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
PvdA	Zuidplas (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
ChristenUnie	Zuidplas (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
GemeenteBelangen Zuidplas	Zuidplas (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
D66	Zuidplas (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Trots Op Nederland Lijst Rita Verdonk	Zuidplas (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
SP	Zuidplas (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelklein
Leefbaar Capelle	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
PvdA	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
VVD	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
D66	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
CDA	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
SGP	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
ChristenUnie	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
SP	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Trots Op Nederland Lijst Rita Verdonk	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
GroenLinks	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Capelle.Nu!	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Capels Belang	Capelle aan den IJssel (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
VVD	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Burgerbelang	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Heerhugowaardse Onafhankelijke Partij	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
PvdA	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
CDA	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot

<u>Partij</u>	<u>Gemeente (Provincie)</u>	<u>Regio</u>	<u>Gemeentegrootte</u>
GroenLinks	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
D66	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Verenigde Senioren Partij	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Trots op Nederland Lijst Rita Verdonk	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
ChristenUnie	Heerhugowaard (Noord-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Leefbaar 3B	Lansingerland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
CDA	Lansingerland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
VVD	Lansingerland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
ChristenUnie	Lansingerland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
PvdA	Lansingerland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
D66	Lansingerland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
GroenLinks	Lansingerland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Tot Behoud Huis de Haas	Lansingerland (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
PvdA	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
VVD	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
CDA	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
D66	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Leefbaar Schiedam/Schiedam Actief	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
GroenLinks	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
SP	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Trots Op Nederland Lijst Rita Verdonk	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Algemeen Ouderen Verbond	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Gemeentebelangen Schiedam	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
Progressief Schiedam	Schiedam (Zuid-Holland)	West-Nederland	Middelgroot
ChristenUnie	Veenendaal (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
VVD	Veenendaal (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
CDA	Veenendaal (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
SGP	Veenendaal (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
PvdA	Veenendaal (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
Lokaal Veenendaal	Veenendaal (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
D66	Veenendaal (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
GroenLinks	Veenendaal (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
SP	Veenendaal (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
D66	Zeist (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
VVD	Zeist (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
PvdA	Zeist (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot
CDA	Zeist (Utrecht)	West-Nederland	Middelgroot

	OudNieuw			LandLokaal		Regio 1		Regio 2		Regio 3		Gem.Groo 1		Gem.Groo 2		Gem.Groo 3		Kans op fractieafplitsingen		
Kenmerken Partij	B0	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11	B12	B13	B14	B15	B16	logit	e(-logit)	P
OU/GR	-3,084	0,267	0,0									0,199	1,0	-0,416	0,0	1,364	0,0	-2,885	17,904	5,3%
OU/MG	-3,084	0,267	0,0									0,199	0,0	-0,416	0,0	1,364	1,0	-1,720	5,585	15,2%
OU/MK	-3,084	0,267	0,0									0,199	0,0	-0,416	0,0	1,364	0,0	-3,084	21,846	4,4%
OU/KL	-3,084	0,267	0,0									0,199	0,0	-0,416	1,0	1,364	0,0	-3,500	33,115	2,9%
NI/GR	-3,084	0,267	1,0									0,199	1,0	-0,416	0,0	1,364	0,0	-2,618	13,708	6,8%
NI/MG	-3,084	0,267	1,0									0,199	0,0	-0,416	0,0	1,364	1,0	-1,453	4,276	19,0%
NI/MK	-3,084	0,267	1,0									0,199	0,0	-0,416	0,0	1,364	0,0	-2,817	16,727	5,6%
NI/KL	-3,084	0,267	1,0									0,199	0,0	-0,416	1,0	1,364	0,0	-3,233	25,356	3,8%
LA/ NO	-2,386			-1,101	1,0	0,156	1,0	0,643	0,0	0,354	0,0							-3,331	27,966	3,5%
LA/ OO	-2,386			-1,101	1,0	0,156	0,0	0,643	1,0	0,354	0,0							-2,844	17,184	5,5%
LA/ ZU	-2,386			-1,101	1,0	0,156	0,0	0,643	0,0	0,354	0,0							-3,487	32,688	3,0%
LA/ WE	-2,386			-1,101	1,0	0,156	0,0	0,643	0,0	0,354	1,0							-3,133	22,943	4,2%
LO/ NO	-2,386			-1,101	0,0	0,156	1,0	0,643	0,0	0,354	0,0							-2,230	9,300	9,7%
LO/ OO	-2,386			-1,101	0,0	0,156	0,0	0,643	1,0	0,354	0,0							-1,743	5,714	14,9%
LO/ ZU	-2,386			-1,101	0,0	0,156	0,0	0,643	0,0	0,354	0,0							-2,386	10,870	8,4%
LO/ WE	-2,386			-1,101	0,0	0,156	0,0	0,643	0,0	0,354	1,0							-2,032	7,629	11,6%
LA/ GR	-2,412			-1,034	1,0							0,229	1,0	-0,387	0,0	1,380	0,0	-3,217	24,953	3,9%
LA/ MG	-2,412			-1,034	1,0							0,229	0,0	-0,387	0,0	1,380	1,0	-2,066	7,893	11,2%
LA/ MK	-2,412			-1,034	1,0							0,229	0,0	-0,387	0,0	1,380	0,0	-3,446	31,375	3,1%
LA/ KL	-2,412			-1,034	1,0							0,229	0,0	-0,387	1,0	1,380	0,0	-3,833	46,201	2,1%
LO/ GR	-2,412			-1,034	0,0							0,229	1,0	-0,387	0,0	1,380	0,0	-2,183	8,873	10,1%
LO/ MG	-2,412			-1,034	0,0							0,229	0,0	-0,387	0,0	1,380	1,0	-1,032	2,807	26,3%
LO/ MK	-2,412			-1,034	0,0							0,229	0,0	-0,387	0,0	1,380	0,0	-2,412	11,156	8,2%
LO/ KL	-2,412			-1,034	0,0							0,229	0,0	-0,387	1,0	1,380	0,0	-2,799	16,428	5,7%
NO/GR	-3,101				-0,025	1,0	0,346	0,0	-0,088	0,0	0,156	1,0	-0,355	0,0	1,418	0,0	-2,970	19,492	4,9%	
NO/MG	-3,101				-0,025	1,0	0,346	0,0	-0,088	0,0	0,156	0,0	-0,355	0,0	1,418	1,0	-1,708	5,518	15,3%	
NO/MK	-3,101				-0,025	1,0	0,346	0,0	-0,088	0,0	0,156	0,0	-0,355	0,0	1,418	0,0	-3,126	22,783	4,2%	
NO/KL	-3,101				-0,025	1,0	0,346	0,0	-0,088	0,0	0,156	0,0	-0,355	1,0	1,418	0,0	-3,481	32,492	3,0%	
OO/GR	-3,101				-0,025	0,0	0,346	1,0	-0,088	0,0	0,156	1,0	-0,355	0,0	1,418	0,0	-2,599	13,450	6,9%	
OO/MG	-3,101				-0,025	0,0	0,346	1,0	-0,088	0,0	0,156	0,0	-0,355	0,0	1,418	1,0	-1,337	3,808	20,8%	
OO/MK	-3,101				-0,025	0,0	0,346	1,0	-0,088	0,0	0,156	0,0	-0,355	0,0	1,418	0,0	-2,755	15,721	6,0%	
OO/KL	-3,101				-0,025	0,0	0,346	1,0	-0,088	0,0	0,156	0,0	-0,355	1,0	1,418	0,0	-3,110	22,421	4,3%	
ZU/GR	-3,101				-0,025	0,0	0,346	0,0	-0,088	0,0	0,156	1,0	-0,355	0,0	1,418	0,0	-2,945	19,011	5,0%	
ZU/MG	-3,101				-0,025	0,0	0,346	0,0	-0,088	0,0	0,156	0,0	-0,355	0,0	1,418	1,0	-1,683	5,382	15,7%	
ZU/MK	-3,101				-0,025	0,0	0,346	0,0	-0,088	0,0	0,156	0,0	-0,355	0,0	1,418	0,0	-3,101	22,220	4,3%	
ZU/KL	-3,101				-0,025	0,0	0,346	0,0	-0,088	0,0	0,156	0,0	-0,355	1,0	1,418	0,0	-3,456	31,690	3,1%	
WE/GR	-3,101				-0,025	0,0	0,346	0,0	-0,088	1,0	0,156	1,0	-0,355	0,0	1,418	0,0	-3,033	20,759	4,6%	
WE/MG	-3,101				-0,025	0,0	0,346	0,0	-0,088	1,0	0,156	0,0	-0,355	0,0	1,418	1,0	-1,771	5,877	14,5%	
WE/MK	-3,101				-0,025	0,0	0,346	0,0	-0,088	1,0	0,156	0,0	-0,355	0,0	1,418	0,0	-3,189	24,264	4,0%	
WE/KL	-3,101				-0,025	0,0	0,346	0,0	-0,088	1,0	0,156	0,0	-0,355	1,0	1,418	0,0	-3,544	34,605	2,8%	

2.2 Output logistische regressieanalyse variabelen bestaansduur en afkomst

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	9.937	2	.007
	Block	9.937	2	.007
	Model	9.937	2	.007

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen bestaansduur en afkomst verschilt significant (Sig. \leq 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	300.086 ^a	.014	.040

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.040 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen bestaansduur en afkomst, en fractieafplitsingen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bestaansduur	.071	.401	.031	1	.860	1.073
	Afkomst	-1.026	.330	9.679	1	.002	.358
	Constant	-2.135	.258	68.304	1	.000	.118

a. Variable(s) entered on step 1: Bestaansduur (oud of nieuw), Afkomst (landelijk of lokaal).

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabelen bestaansduur en afkomst is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabele bestaansduur is ook niet significant (Sig. ≤ 0.05). De variabele afkomst is dit wel.

2.3 Output logistische regressieanalyse variabelen bestaansduur en regio

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	1.662	4	.798
	Block	1.662	4	.798
	Model	1.662	4	.798

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen bestaansduur en regio verschilt niet significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	308.362 ^a	.002	.007

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.007 duidt vrijwel geen samenhang tussen de onafhankelijke variabelen bestaansduur en regio, en de variabele fractieafplitsingen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bestaansduur	.286	.393	.532	1	.466	1.332
	Zuid			1.184	3	.757	
	Noord	-.093	.573	.026	1	.871	.911
	Oost	.415	.465	.794	1	.373	1.514
	West	.140	.429	.107	1	.744	1.151
	Constant	-2.945	.357	67.900	1	.000	.053

a. Variable(s) entered on step 1: Bestaansduur (oud of nieuw), Regio.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabelen bestaansduur en regio is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabelen zijn ook niet significant (Sig. ≤ 0.05).

2.4 Output logistische regressieanalyse variabelen bestaansduur en gemeentegrootte

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	18.349	4	.001
	Block	18.349	4	.001
	Model	18.349	4	.001

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen bestaansduur en gemeentegrootte verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	291.675 ^a	.027	.073

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0,073 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen oude en nieuwe partijen, en fractieafplitsingen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bestaansduur	.267	.400	.445	1	.505	1.306
	Middelklein			19.345	3	.000	
	Groot	.199	.652	.093	1	.760	1.220
	Klein	-.416	.492	.716	1	.398	.659
	Middelgroot	1.364	.374	13.279	1	.000	3.912
	Constant	-3.084	.282	119.944	1	.000	.046

a. Variable(s) entered on step 1: Bestaansduur (oud of nieuw), Gemeentegrootte.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabelen bestaansduur en gemeentegrootte is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabele is gemeentegrootte (middelklein) is wel significant (Sig. ≤ 0.05). Dit in tegenstelling tot de bestaansduur.

2.5 Output logistische regressieanalyse variabelen afkomst en regio

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	11.898	4	.018
	Block	11.898	4	.018
	Model	11.898	4	.018

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen afkomst en regio verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	298.126 ^a	.017	.047

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.047 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen afkomst en regio, en fractieafsplittingsen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Afkomst	-1.101	.332	11.032	1	.001	.332
	Zuid			1.995	3	.573	
	Noord	.156	.583	.071	1	.789	1.169
	Oost	.643	.475	1.828	1	.176	1.902
	West	.354	.438	.653	1	.419	1.425
	Constant	-2.386	.362	43.449	1	.000	.092

a. Variable(s) entered on step 1: Afkomst (landelijk of lokaal), Regio.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabelen afkomst en regio is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabele regio is ook niet significant. Dit in tegenstelling tot de variabele afkomst (Sig. ≤ 0.05).

2.6 Output logistische regressieanalyse variabelen regio en gemeentegrootte

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	19.004	6	.004
	Block	19.004	6	.004
	Model	19.004	6	.004

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen regio en gemeentegrootte verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	291.020 ^a	.027	.075

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.075 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen regio en gemeentegrootte, en de kans op fractieafplitsingen.

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a			1.128	3	.770	
Zuid						
Noord	-.025	.584	.002	1	.966	.975
Oost	.346	.476	.530	1	.466	1.414
West	-.088	.441	.040	1	.842	.916
Middelklein			19.393	3	.000	
Groot	.156	.652	.057	1	.811	1.168
Klein	-.355	.502	.501	1	.479	.701
Middelgroot	1.418	.382	13.769	1	.000	4.129
Constant	-3.101	.400	60.211	1	.000	.045

a. Variable(s) entered on step 1: Regio, Gemeentegrootte.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabele regio en gemeentegrootte is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabele gemeentegrootte (middelklein) is significant (Sig. ≤ 0.05). De variabele regio niet.

Bijlage 3. Logistische regressie multipele (drie onafhankelijke variabelen)

3.1 De multiple logistische regressieanalyse en de kansberekening

Kenmerken Partij	B0	OudNieuw		LandLokaal		Regio 1		Regio 2		Regio 3		Gem.Groo 1		Gem.Groo 2		Gem.Groo 3		Kans op fractieafplitsingen			
		B1		B2		B3		B4		B5		B6		B7		B8		logit	e(-logit)	P	
OU/LA/NO	-2,413	0,087	0,0	-1,091	1,0	0,164	1,0	0,648	0,0	0,356	0,0								-3,340	28,219	3,4%
OU/LA/OO	-2,413	0,087	0,0	-1,091	1,0	0,164	0,0	0,648	1,0	0,356	0,0								-2,856	17,392	5,4%
OU/LA/ZU	-2,413	0,087	0,0	-1,091	1,0	0,164	0,0	0,648	0,0	0,356	0,0								-3,504	33,248	2,9%
OU/LA/WE	-2,413	0,087	0,0	-1,091	1,0	0,164	0,0	0,648	0,0	0,356	1,0								-3,148	23,289	4,1%
OU/LO/NO	-2,413	0,087	0,0	-1,091	0,0	0,164	1,0	0,648	0,0	0,356	0,0								-2,249	9,478	9,5%
OU/LO/OO	-2,413	0,087	0,0	-1,091	0,0	0,164	0,0	0,648	1,0	0,356	0,0								-1,765	5,842	14,6%
OU/LO/ZU	-2,413	0,087	0,0	-1,091	0,0	0,164	0,0	0,648	0,0	0,356	0,0								-2,413	11,167	8,2%
OU/LO/WE	-2,413	0,087	0,0	-1,091	0,0	0,164	0,0	0,648	0,0	0,356	1,0								-2,057	7,822	11,3%
NI/LA/NO	-2,413	0,087	1,0	-1,091	1,0	0,164	1,0	0,648	0,0	0,356	0,0								-3,253	25,868	3,7%
NI/LA/OO	-2,413	0,087	1,0	-1,091	1,0	0,164	0,0	0,648	1,0	0,356	0,0								-2,769	15,943	5,9%
NI/LA/ZU	-2,413	0,087	1,0	-1,091	1,0	0,164	0,0	0,648	0,0	0,356	0,0								-3,417	30,478	3,2%
NI/LA/WE	-2,413	0,087	1,0	-1,091	1,0	0,164	0,0	0,648	0,0	0,356	1,0								-3,061	21,349	4,5%
NI/LO/NO	-2,413	0,087	1,0	-1,091	0,0	0,164	1,0	0,648	0,0	0,356	0,0								-2,162	8,688	10,3%
NI/LO/OO	-2,413	0,087	1,0	-1,091	0,0	0,164	0,0	0,648	1,0	0,356	0,0								-1,678	5,355	15,7%
NI/LO/ZU	-2,413	0,087	1,0	-1,091	0,0	0,164	0,0	0,648	0,0	0,356	0,0								-2,326	10,237	8,9%
NI/LO/WE	-2,413	0,087	1,0	-1,091	0,0	0,164	0,0	0,648	0,0	0,356	1,0								-1,970	7,171	12,2%
OU/LA/GR	-2,432	0,068	0,0	-1,025	1,0							0,235	1,0	-0,386	0,0	1,381	0,0		-3,222	25,078	3,8%
OU/LA/MG	-2,432	0,068	0,0	-1,025	1,0							0,235	0,0	-0,386	0,0	1,381	1,0		-2,076	7,973	11,1%
OU/LA/MK	-2,432	0,068	0,0	-1,025	1,0							0,235	0,0	-0,386	0,0	1,381	0,0		-3,457	31,722	3,1%
OU/LA/KL	-2,432	0,068	0,0	-1,025	1,0							0,235	0,0	-0,386	1,0	1,381	0,0		-3,843	46,665	2,1%
OU/LO/GR	-2,432	0,068	0,0	-1,025	0,0							0,235	1,0	-0,386	0,0	1,381	0,0		-2,197	8,998	10,0%
OU/LO/MG	-2,432	0,068	0,0	-1,025	0,0							0,235	0,0	-0,386	0,0	1,381	1,0		-1,051	2,861	25,9%
OU/LO/MK	-2,432	0,068	0,0	-1,025	0,0							0,235	0,0	-0,386	0,0	1,381	0,0		-2,432	11,382	8,1%
OU/LO/KL	-2,432	0,068	0,0	-1,025	0,0							0,235	0,0	-0,386	1,0	1,381	0,0		-2,818	16,743	5,6%
NI/LA/GR	-2,432	0,068	1,0	-1,025	1,0							0,235	1,0	-0,386	0,0	1,381	0,0		-3,154	23,430	4,1%
NI/LA/MG	-2,432	0,068	1,0	-1,025	1,0							0,235	0,0	-0,386	0,0	1,381	1,0		-2,008	7,448	11,8%
NI/LA/MK	-2,432	0,068	1,0	-1,025	1,0							0,235	0,0	-0,386	0,0	1,381	0,0		-3,389	29,636	3,3%
NI/LA/KL	-2,432	0,068	1,0	-1,025	1,0							0,235	0,0	-0,386	1,0	1,381	0,0		-3,775	43,598	2,2%
NI/LO/GR	-2,432	0,068	1,0	-1,025	0,0							0,235	1,0	-0,386	0,0	1,381	0,0		-2,129	8,406	10,6%
NI/LO/MG	-2,432	0,068	1,0	-1,025	0,0							0,235	0,0	-0,386	0,0	1,381	1,0		-0,983	2,672	27,2%
NI/LO/MK	-2,432	0,068	1,0	-1,025	0,0							0,235	0,0	-0,386	0,0	1,381	0,0		-2,364	10,633	8,6%
NI/LO/KL	-2,432	0,068	1,0	-1,025	0,0							0,235	0,0	-0,386	1,0	1,381	0,0		-2,750	15,643	6,0%

	OudNieuw			LandLokaal			Regio 1			Regio 2			Regio 3			Gem.Groo 1			Gem.Groo 2			Gem.Groo 3			Kans op fractieafplitsingen		
Kenmerken Partij	B0	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	logit	e(-logit)	P															
OU/NO/GR	-3,171	0,276	0,0	-0,001	1,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	1,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,992	19,925	4,8%									
OU/NO/MG	-3,171	0,276	0,0	-0,001	1,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	1,0	-1,748	5,743	14,8%									
OU/NO/MK	-3,171	0,276	0,0	-0,001	1,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-3,172	23,855	4,0%									
OU/NO/KL	-3,171	0,276	0,0	-0,001	1,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	1,0	1,424	0,0	-3,515	33,616	2,9%									
OU/OO/GR	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	1,0	-0,080	0,0	0,180	1,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,631	13,888	6,7%									
OU/OO/MG	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	1,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	1,0	-1,387	4,003	20,0%									
OU/OO/MK	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	1,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,811	16,627	5,7%									
OU/OO/KL	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	1,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	1,0	1,424	0,0	-3,154	23,430	4,1%									
OU/ZU/GR	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	1,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,991	19,906	4,8%									
OU/ZU/MG	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	1,0	-1,747	5,737	14,8%									
OU/ZU/MK	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-3,171	23,831	4,0%									
OU/ZU/KL	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	1,0	1,424	0,0	-3,514	33,582	2,9%									
OU/WE/GR	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	1,0	0,180	1,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-3,071	21,563	4,4%									
OU/WE/MG	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	1,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	1,0	-1,827	6,215	13,9%									
OU/WE/MK	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	1,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-3,251	25,816	3,7%									
OU/WE/KL	-3,171	0,276	0,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	1,0	0,180	0,0	-0,343	1,0	1,424	0,0	-3,594	36,379	2,7%									
NI/NO/GR	-3,171	0,276	1,0	-0,001	1,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	1,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,716	15,120	6,2%									
NI/NO/MG	-3,171	0,276	1,0	-0,001	1,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	1,0	-1,472	4,358	18,7%									
NI/NO/MK	-3,171	0,276	1,0	-0,001	1,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,896	18,102	5,2%									
NI/NO/KL	-3,171	0,276	1,0	-0,001	1,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	1,0	1,424	0,0	-3,239	25,508	3,8%									
NI/OO/GR	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	1,0	-0,080	0,0	0,180	1,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,355	10,538	8,7%									
NI/OO/MG	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	1,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	1,0	-1,111	3,037	24,8%									
NI/OO/MK	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	1,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,535	12,616	7,3%									
NI/OO/KL	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	1,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	1,0	1,424	0,0	-2,878	17,779	5,3%									
NI/ZU/GR	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	1,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,715	15,105	6,2%									
NI/ZU/MG	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	1,0	-1,471	4,354	18,7%									
NI/ZU/MK	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,895	18,084	5,2%									
NI/ZU/KL	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	0,0	0,180	0,0	-0,343	1,0	1,424	0,0	-3,238	25,483	3,8%									
NI/WE/GR	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	1,0	0,180	1,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,795	16,363	5,8%									
NI/WE/MG	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	1,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	1,0	-1,551	4,716	17,5%									
NI/WE/MK	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	1,0	0,180	0,0	-0,343	0,0	1,424	0,0	-2,975	19,590	4,9%									
NI/WE/KL	-3,171	0,276	1,0	-0,001	0,0	0,360	0,0	-0,080	1,0	0,180	0,0	-0,343	1,0	1,424	0,0	-3,318	27,605	3,5%									
LA/NO/GR	-2,619		-1,087	1,0	0,201	1,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	1,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-3,293	26,924	3,6%								
LA/NO/MG	-2,619		-1,087	1,0	0,201	1,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	1,0	-2,070	7,925	11,2%								
LA/NO/MK	-2,619		-1,087	1,0	0,201	1,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-3,505	33,281	2,9%								
LA/NO/KL	-2,619		-1,087	1,0	0,201	1,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	1,0	1,435	0,0	-3,811	45,196	2,2%								
LA/OO/GR	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	1,0	0,107	0,0	0,212	1,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-2,904	18,247	5,2%								
LA/OO/MG	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	1,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	1,0	-1,681	5,371	15,7%								
LA/OO/MK	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	1,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-3,116	22,556	4,2%								
LA/OO/KL	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	1,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	1,0	1,435	0,0	-3,422	30,631	3,2%								
LA/ZU/GR	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	1,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-3,494	32,917	2,9%								
LA/ZU/MG	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	1,0	-2,271	9,689	9,4%								
LA/ZU/MK	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-3,706	40,691	2,4%								
LA/ZU/KL	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	1,0	1,435	0,0	-4,012	55,257	1,8%								
LA/WE/GR	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	1,0	0,212	1,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-3,387	29,577	3,3%								
LA/WE/MG	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	1,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	1,0	-2,164	8,706	10,3%								
LA/WE/MK	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	1,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-3,599	36,562	2,7%								
LA/WE/KL	-2,619		-1,087	1,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	1,0	0,212	0,0	-0,306	1,0	1,435	0,0	-3,905	49,650	2,0%								
LO/NO/GR	-2,619		-1,087	0,0	0,201	1,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	1,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-2,206	9,079	9,9%								
LO/NO/MG	-2,619		-1,087	0,0	0,201	1,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	1,0	-0,983	2,672	27,2%								
LO/NO/MK	-2,619		-1,087	0,0	0,201	1,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-2,418	11,223	8,2%								
LO/NO/KL	-2,619		-1,087	0,0	0,201	1,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	1,0	1,435	0,0	-2,724	15,241	6,2%								
LO/OO/GR	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	1,0	0,107	0,0	0,212	1,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-1,817	6,153	14,0%								
LO/OO/MG	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	1,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	1,0	-0,594	1,811	35,6%								
LO/OO/MK	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	1,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-2,029	7,606	11,6%								
LO/OO/KL	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	1,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	1,0	1,435	0,0	-2,335	10,329	8,8%								
LO/ZU/GR	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	1,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-2,407	11,101	8,3%								
LO/ZU/MG	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	1,0	-1,184	3,267	23,4%								
LO/ZU/MK	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-2,619	13,722	6,8%								
LO/ZU/KL	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	0,0	0,212	0,0	-0,306	1,0	1,435	0,0	-2,925	18,634	5,1%								
LO/WE/GR	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	1,0	0,212	1,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-2,300	9,974	9,1%								
LO/WE/MG	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	1,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	1,0	-1,077	2,936	25,4%								
LO/WE/MK	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	1,0	0,212	0,0	-0,306	0,0	1,435	0,0	-2,512	12,330	7,5%								
LO/WE/KL	-2,619		-1,087	0,0	0,201	0,0	0,590	0,0	0,107	1,0	0,212	0,0	-0,306	1,0	1,435	0,0	-2,818	16,743	5,6%								

3.2 Output logistische regressieanalyse variabelen bestaansduur, afkomst en regio

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	11.945	5	.036
	Block	11.945	5	.036
	Model	11.945	5	.036

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen bestaansduur, afkomst en regio verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	298.079 ^a	.017	.048

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.048 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen bestaansduur, afkomst en regio, en de kans op fractieafsplittingsen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bestaansduur	.087	.402	.047	1	.829	1.091
	Afkomst	-1.091	.336	10.563	1	.001	.336
	Zuid			2.010	3	.570	
	Noord	.164	.584	.079	1	.779	1.179
	Oost	.648	.476	1.850	1	.174	1.911
	West	.356	.438	.660	1	.416	1.428
	Constant	-2.413	.384	39.553	1	.000	.090

a. Variable(s) entered on step 1: Bestaansduur (oud of nieuw), Afkomst (landelijk of lokaal), Regio.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabele bestaansduur, afkomst en regio is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabele afkomst is significant (Sig. $\leq 0,05$). De variabelen bestaansduur en regio (zuid) zijn niet significant.

3.3 Output logistische regressieanalyse variabelen bestaansduur, afkomst en gemeentegrootte

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	Df	Sig.
Step 1	Step	27.442	5	.000
	Block	27.442	5	.000
	Model	27.442	5	.000

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen bestaansduur, afkomst en gemeentegrootte verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	282.582 ^a	.039	.108

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.108 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen bestaansduur, afkomst en gemeentegrootte, en afsplitsingen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bestaansduur	.068	.409	.028	1	.867	1.071
	Afkomst	-1.025	.336	9.289	1	.002	.359
	Middelklein			18.911	3	.000	
	Groot	.235	.656	.128	1	.720	1.264
	Klein	-.386	.494	.608	1	.435	.680
	Middelgroot	1.381	.379	13.270	1	.000	3.979
	Constant	-2.432	.334	53.106	1	.000	.088

a. Variable(s) entered on step 1: Bestaansduur (oud of nieuw), Afkomst (landelijk of lokaal), Gemeentegrootte.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabele bestaansduur, afkomst en Gemeentegrootte is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabelen afkomst en gemeentegrootte (middelklein) zijn significant (Sig. ≤ 0.05). De variabele bestaansduur is dit niet.

3.4 Output logistische regressieanalyse variabelen bestaansduur, afkomst en gemeentegrootte

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	Df	Sig.
Step 1	Step	27.442	5	.000
	Block	27.442	5	.000
	Model	27.442	5	.000

- Het model met daarin de onafhankelijke variabelen bestaansduur, afkomst en gemeentegrootte verschilt significant (Sig. ≤ 0.05) van het kale model, dus zonder verklarende variabelen.

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	282.582 ^a	.039	.108

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

- Een Nagelkerke R Square van 0.108 duidt op weinig samenhang tussen de onafhankelijke variabelen bestaansduur, afkomst en gemeentegrootte, en fractieafplitsingen.

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Bestaansduur	.068	.409	.028	1	.867	1.071
	Afkomst	-1.025	.336	9.289	1	.002	.359
	Middelklein			18.911	3	.000	
	Groot	.235	.656	.128	1	.720	1.264
	Klein	-.386	.494	.608	1	.435	.680
	Middelgroot	1.381	.379	13.270	1	.000	3.979
	Constant	-2.432	.334	53.106	1	.000	.088

a. Variable(s) entered on step 1: Bestaansduur (oud of nieuw), Afkomst (landelijk of lokaal), Gemeentegrootte.

- Het relatieve belang (Wald) van de onafhankelijke variabele bestaansduur, afkomst en Gemeentegrootte is niet groot voor de voorspelling van de logit en P. De variabelen afkomst en gemeentegrootte (middelklein) zijn significant (Sig. ≤ 0.05). De variabele bestaansduur is dit niet.

Bijlage 4. Logistische regressie multipele (vier onafhankelijke variabelen)

4.1 De multiple logistische regressieanalyse en de kansberekening

Kenmerken Partij	OudNieuw		LandLokaal		Regio 1		Regio 2		Regio 3		Gem.Groo 1		Gem.Groo 2		Gem.Groo 3		Kans op fractieafplitsingen			
	B0	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10	B11	B12	B13	B14	B15	logit	e(-logit)	P	
OU/ LA/ NO/ GR	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,296	27,004	3,6%
OU/ LA/ NO/ MG	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-2,078	7,988	11,1%
OU/ LA/ NO/ MK	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,514	33,582	2,9%
OU/ LA/ NO/ KL	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-3,819	45,559	2,1%
OU/ LA/ OO/ GR	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,913	18,412	5,2%

	OudNieuw		LandLokaal		Regio 1		Regio 2		Regio 3		Gem.Groo 1		Gem.Groo 2		Gem.Groo 3		Kans op fractieafplitsingen			
Kenmerken Partij	B0	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	logit	e(-logit)	P								
OU/LA/OO/MG	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-1,695	5,447	15,5%
OU/LA/OO/MK	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,131	22,897	4,2%
OU/LA/OO/KL	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-3,436	31,062	3,1%
OU/LA/ZU/GR	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,507	33,348	2,9%
OU/LA/ZU/MG	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-2,289	9,865	9,2%
OU/LA/ZU/MK	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,725	41,471	2,4%
OU/LA/ZU/KL	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-4,030	56,261	1,7%
OU/LA/WE/GR	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,399	29,934	3,2%
OU/LA/WE/MG	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-2,181	8,855	10,1%
OU/LA/WE/MK	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,617	37,226	2,6%
OU/LA/WE/KL	-2,648	0,091	0,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-3,922	50,501	1,9%
OU/LO/NO/GR	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,219	9,198	9,8%
OU/LO/NO/MG	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-1,001	2,721	26,9%
OU/LO/NO/MK	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,437	11,439	8,0%
OU/LO/NO/KL	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-2,742	15,518	6,1%
OU/LO/OO/GR	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-1,836	6,271	13,8%
OU/LO/OO/MG	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-0,618	1,855	35,0%
OU/LO/OO/MK	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,054	7,799	11,4%
OU/LO/OO/KL	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-2,359	10,580	8,6%
OU/LO/ZU/GR	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,430	11,359	8,1%
OU/LO/ZU/MG	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-1,212	3,360	22,9%
OU/LO/ZU/MK	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,648	14,126	6,6%
OU/LO/ZU/KL	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-2,953	19,163	5,0%
OU/LO/WE/GR	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,322	10,196	8,9%
OU/LO/WE/MG	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-1,104	3,016	24,9%
OU/LO/WE/MK	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,540	12,680	7,3%
OU/LO/WE/KL	-2,648	0,091	0,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-2,845	17,202	5,5%
NI/LA/NO/GR	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,205	24,656	3,9%
NI/LA/NO/MG	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-1,987	7,294	12,1%
NI/LA/NO/MK	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,423	30,661	3,2%
NI/LA/NO/KL	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-3,728	41,596	2,3%
NI/LA/OO/GR	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,822	16,810	5,6%
NI/LA/OO/MG	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-1,604	4,973	16,7%
NI/LA/OO/MK	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,040	20,905	4,6%
NI/LA/OO/KL	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-3,345	28,361	3,4%
NI/LA/ZU/GR	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,416	30,447	3,2%
NI/LA/ZU/MG	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-2,198	9,007	10,0%
NI/LA/ZU/MK	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,634	37,864	2,6%
NI/LA/ZU/KL	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-3,939	51,367	1,9%
NI/LA/WE/GR	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,308	27,330	3,5%
NI/LA/WE/MG	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-2,090	8,085	11,0%
NI/LA/WE/MK	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-3,526	33,988	2,9%
NI/LA/WE/KL	-2,648	0,091	1,0	-1,077	1,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-3,831	46,109	2,1%
NI/LO/NO/GR	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,128	8,398	10,6%
NI/LO/NO/MG	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-0,910	2,484	28,7%
NI/LO/NO/MK	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,346	10,444	8,7%
NI/LO/NO/KL	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	1,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-2,651	14,168	6,6%
NI/LO/OO/GR	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-1,745	5,726	14,9%
NI/LO/OO/MG	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-0,527	1,694	37,1%
NI/LO/OO/MK	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-1,963	7,121	12,3%
NI/LO/OO/KL	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	1,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-2,268	9,660	9,4%
NI/LO/ZU/GR	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,339	10,371	8,8%
NI/LO/ZU/MG	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-1,121	3,068	24,6%
NI/LO/ZU/MK	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,557	12,897	7,2%
NI/LO/ZU/KL	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	0,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-2,862	17,496	5,4%
NI/LO/WE/GR	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	1,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,231	9,309	9,7%
NI/LO/WE/MG	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	1,0	-1,013	2,754	26,6%
NI/LO/WE/MK	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	0,0	1,436	0,0	-2,449	11,577	8,0%
NI/LO/WE/KL	-2,648	0,091	1,0	-1,077	0,0	0,211	0,0	0,594	0,0	0,108	1,0	0,218	0,0	-0,305	1,0	1,436	0,0	-2,754	15,705	6,0%